XVIII. évfolyam. Pécs, 1890. február 8-án. 6-ik szám.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Postán vagy Pécsett házhoz küldve:
EGÉSZ ÉVRE 5 frt — kr.
FÉL ÉVRE 2 „ 50 „
NEGYED ÉVRE 1 „ 25 „
EGYES SZAM 10 kr.
Megjelenik minden szombaton.
Egyes számok kaphatók
Weidinger Nándor könyvker.
(Széchényi-tér.)

PÉCSI FIGYELŐ.

HIRDETÉSEK ARA:
Egy öthasábos petit or egyszeri megjelenéséé 6 kr., 3-szoriért 5 kr., 10 szeriért 4 kr. fizetendő.
Minden hirdetés után 30 kr. bélyegdij fizetendő.
A nyilttér 1 petit sora 10 kr.
A hirdetési dij előre fizetendő.

Szerkesztőség:
János-utcza 8-ik szám.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.
Előfizethetni helyben: a kiadóhivatalban, **KÖSZL JÁNOS** úrnál a városház épületben, **LILL JÁNOS** úrnál a budai külvárosban, valamint a vidéken minden póstahivatalnál.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal:
János-utcza 8-ik szám.

A kisdedóvás.

Azokból az igéretekből, amiket Csáky Albin gróf miniszter a közoktatásügy min denoldalu felterjesztésére nézve az országgyülésnek tett, egy immár a beváltás stádiumába jutott, amennyiben a kisdedóvási törvényjavaslat elkészült s az e hó 17-ére összehitt szaktanácskozmány elé terjesztetik megbirálás végett.

A törvényjavaslat 40. §-ból áll s természetesen felölel mindent, ami ez ügygyel kapcsolatban van. Mi e helyen nem fogjuk szkaszonként tárgyalni a javaslatot, de azért megismertetjük az abban foglalt intézkedéseket.

A javaslat szerint a kisdedóvás célja lesz a 3—6 éves gyermekeket a szülők távolléte idején ápolni, gondozni s testi és szellemi fejlődésükben elősegiteni. E czélból ugy, mint a népiskola látogatására, kimondatik az általános kötelezettség az óvodákba való járásra is. Kivételt ez alól csak azok képeznek, akik igazolják, hogy kisdedeik teljesen kielégitő gondozásban részesülnek. Az e kötelezettség ellen vétő szülők 10 krtól 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sujtatnak.

A kisdedóvásra háromféle intézetet tervez a javaslat; rendes kisdedóvodákat (gyermekkerteket), állandó menedékházakat és nyári menedékházakat.

Ezek között a különbség az, hogy a kisdedóvodákban csak képesitett óvók alkalmazhatók s a kicsinyek imára, beszédre, énekre, testgyakorlatra, játékra és kézi munkára oktatandók, ellenben a menedékház csupán gyakorlatilag kiképezett dajkák vezetésére lesz bizva s ezektől csak a játékkal való foglalkoztatást s ápolást kivánják meg.

Rendes óvodát tartozik felállitani minden oly város és község, melynek egyenes állami adója meghaladja a 20 ezer frtot, a 10—20 ezer forint adót fizető községek állandó menedékhelyek, a 10 ezer frtnál kevesebbet fizetők nyári menedékhelyek felállitására kötelezvék. A községek e czélra 3 perczentes pótadót vehetnek igénybe.

A községeken kivül óvodát állithat az állam bárhol, továbbá állithatnak a felekezetek és jogi személyek (pl. egyesületek), az előbbieknek csupán a megnyitást kell bejelenteniök a tanfelügyelőnél, az utóbbiak azonban előlegesen folyamodnak engedélyért.

Az óvodák és menedékhelyek felügyeletét és igazgatását 5 tagból álló felügyelő-bizottság gyakorolja. A bizottságot a polgári és hitközségekben a képviselőtestület választja, az államinál a miniszter nevezi ki. A bizottságnak hivatalból tagja a városi, községi vagy körorvos, aki az óvodákat időről-időre meglátogatja. A felügyelőbizottságok teendőit az iskolaszékek, illetőleg az állami iskolai gondnokságok is gyakorolhatják.

E bizottság teendője: a személyzeválasztása, az intézet látogatása, az óvodába járás ellenőrzése s a vagyon kezelése.

A törvényhatósági bizottságoknak a kisdedóvás irányában ugyanaz a jog és hatáskör van biztositva, mint a népoktatási intézetek irányában.

A közigazgatási bizottság intézkedik, hogy a községi elüljáróságok a szülők gyermekeinek óvodákba járatásáról gondoskodjanak; a törvény követelményeinek meg nem felelő óvodák fentartóit félévi időközökben háromszor meginti, ennek megtörténte után a miniszterhez jelenstést tesz a bezáratás iránt. A községi és a jogi személyek által fentartott kisdedi óvók fegyelmi ügyeiben első foku fegyelmi határozatot a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányához, másodfoku határozatot pedig a miniszter.

Intézkedik a törvényjavaslat a kisdedóvódák nevelő, illetőleg ápoló személyzetének a kiképeztetéséről, tehát az óvóképezdékről is.

A kisdedóvóképezdéknek 2 évfolyamuk lesz s mellettök egy-egy mintaszerüen berendezett óvoda állittatik. A képezdebe, melynek tantervét a miniszter állapitja meg, felvétetnek oly egyének (férfiak vagy nők), kik a közép- vagy polgári iskolák négy osztályát, illetőleg a felső népiskolák két osztályát kevégezték.

Ily képezdéket állithatnak mindazon tényezők, kik óvodák és gyermekmenhelyek fentartására jogositvák; természetesen a törvényes követelmények szigoru szem előtt tartása mellett. Az összes ily képezdék felett a felügyeletet a miniszter a tanfelügyelők által gyakorolja.

A képezde két évfolyamát bevégzetteknek a kisdedóvás gyakorlásához a jogot a képesitő vizsga, illetőleg az oklevél szerzi meg.

A kisdedóvók élethosszáig választatnak, illetőleg neveztetnek ki; állásukat csak fegyelmi biróság itéletére veszithetik el. Fizetésük nem lehet kevesebb 300 frtnál, a menedékházakban alkalmazott dajkáké pedig 100 forintnál.

Az állam segélyezhet bármely kisdedóvási intézetet, tekintet nélkül annak a jellegére; de ha az intézet fentartásához szükséges összeg felénél többet ad, a miniszter a maga gondozása, rendelkezése alá veszi az intézetet, csupán a vagyon maradván az előbbi tulajdonosé.

Ime, rövidre fogva, ezekből áll a kisdedóvási törvényjavaslat, amit, mint emlitők, előbb még szaktanácskozmány itélete elé bocsát a miniszter s csak az után teszi le a törvényhozás asztalára.

Általánosságban örömmel üdvözölhetjük a javaslatot, bár a kifogásra is lehetne benne okot találni. Igy pl. nagy kérdés, hogy az egyszerre, vagy egy néhány év alatt szervezendő nagyszámu óvodák és menedékhelyek személyzetét elő lehet-e teremteni, ha a kormány nem gondoskodik átmenetileg e féle rövid tanfolyamokról, ahol pár hónap alatt legalább a gyakorlati tájékozódást minél többen megszerezhetik. Node ez csak a keresztülvitel kérdései közé tartozik.

Polgártársak! Magyar ifjak!

Az igaz szivből fakadó lelkesedés hangján szólunk hozzátok, — a lelkesedéssel: melylyel zászlónkat kibontottuk és magasan lobogtatjuk, — csatlakozzatok hozzánk, tömörüljetek e zászló körül!

Fajó érzet nehezedik minden magyar ifju szivére: nem látta, nem hallotta még a legnagyobb magyart, ki gyujtó szavaival forrongásba hozta dicső szabadságharczunk alatt az egész nemzetet s felköltötte maga s nemzetünk iránt az egész müvelt világ méltó bámulatát és elismerését. Nem ismerjük a dicső aggot, ki száműzetésének keserveiben félistenné lön minden igaz magyar előtt!

Mint szent jelenik meg Ő lelkünk előtt, néma imádattal, szent áhitattal borulunk le az Ő Nagysága előtt s szivünk — lelkünk úgy vagyik az ö jóakaratu tanácsaért, atyai áldásaért!!

Fenkölt alakja lelkesitő, éltető példa a magyar előtt, a tántorithatlan, igaz, önzetlen, sirig tartó hazaszeretet tekintetében; — szelleme örködik nemzetünk sorsa felett, fajó részvéttel tekint le küzdelmeinkre; orvoslást, gyámolitást, vigaszt nyujt a messze távolból szeretett honfitársainak; élénk figyelemmel kiséri nemzeti életünk minden mozzanatát, velünk örvend, velünk könyezik!!

Csoda-e, ha bámulattal, az elragadtatástól némán állunk meg e rendkivüli, szinte páratlan Nagyság előtt s mig büszkén érezzük és valljuk Őt magunkénak; másrészt leküzdhetlen vágy, forró óhajtás kél szivünkben: szemtől szembe láthatni történelmünknek legdicsőbb alakját, a müvelt világ által bálványozott férfiut: Kossuth Lajost!!

Láthatni őt!! Leborulni előtte és tenni szent vallomást, hogy e drága, szép magyar hazát örömben és balszerencsében soha el nem hagyandjuk; hogy édes hazánk függetlensége és szabadsága az, mi után lelkünk epedez, miért szivvérünket is kiontanók! És áldását kérni szent törekvésünkre!!

És hisszük, reméljük, hogy e szent, e nemes czélunkat méltó siker koronázandja! Mert lehetetlen az, hogy nemzetünk fiai kivonnák magukat egy tervezett utazásból, mely útnak végpontja a magyar nemzet bálványozott alakjához, Kossuth Lajoshoz vezet!! Zarándokútja lön ez út a magyarnak évek hosszu sora óta; ki csak szerét tehette, felkereste Őt turini magányában; — épp az ifjuság, a „nemzet“ — „a haza reménye“ maradna tehát távol és tenné magát e tényével érdemessé a méltó megvetésre?!

Nem, ez nem lehet!! A magyar nemzet legnemesebb s legféltékenyebben őrzött kincse: a hazaszeretet!! Megmutatta ezt már az eddigi nemzedék, mutassa meg tehát a jelen ifju nemzedéke is, hogy méltó őseihez, méltó apáihoz!!

Föl tehát magyar ifjak!! Sorakozzatok tömegesen a kibontott lobogó körül, legyen a jelszavunk:

„El Turinba!
Éljen a haza!
Éljen Kossuth Lajos!!“

Az utazásban résztvevők száma kétszázban van megállapitva. A mennyiben meg vagyunk győződve, hogy sokan az érettebb korunak közül is örömmel használnák fel az alkalmat, ily jutányos áron utazhatni nagy hazánkfiához, nem zárjuk ki a jelentkezésből őket sem, megjegyezzük azonban, hogy az út jellege: „a magyar ifjuság zarándoklása Turinba“ minden körülmények közt fenn lesz tartva.

A út rendezésére nézve Schvimmer Pál urral, a magyar államvasutak menetrend-irodájának főnökével kötöttük meg a szerződést. E minőségében ő már február közepén Turinba utazik, hogy az utazó közönség olcsó és kényelmes ellátásáról gondoskodjék. Eljárásának eredményéről annak idején külön lenyomatban értesitjük a jelentkezőket. Addig is a következő vázlatos programmal szolgálhatunk:

1890. ápril 4-én este ismerkedési estély a Szabady-vendéglőben (Dreher-palota, Hatvani-utcza),

1890. ápril 5 én délelőtt 9 órakor indulás Budapestről.

„ „ 7-én reggel érkezés Turinba, elszállásolás esetleg még e napon tisztelgés Kossuth Lajosnál.

1890. ápril 7. és 8-dika közt Turin és környékének megtekintése.

„ „ 9 dikén és 10-dikén utazás tetszés szerint haza, Rómába, vagy Nápolyba.

Az utazás külön vonaton történik, uj, kényelmes kocsikkal berendezve. A jegyek hatvan napi érvényességgel birnak oda- és visszautazásra. Az ut megkezdése alkalmából teljes, pontos menettervvel szolgálunk az utazó közönségnek.

Az út ára:

I. Budapestről Turinba és vissza (Fiume-Cormons Milano-Turin) I. oszt. 80 frt, II. oszt. 60 frt, III. oszt. 40 frt.

II. Turinból Rómába és vissza: I. oszt. 55 frt, II. oszt. 37 frt, III. oszt. 24 frt.

III. Rómából Nápolyba és vissza: I. oszt. 20 frt, II. oszt. 15 frt, III. oszt. 10 frt.

A jelentkezéseket február végén zárjuk le. Előbb jelentkezők, ha a jelentkezések száma a 200-at meghaladná, elsőbbséggel birnak. A jelentkezés alkalmából bármely osztályra, kivétel nélkül 20 (husz) frt előleg fizetendő le Pándy István olvasóköri elnök, mint az ut főrendezője kezébe. (Lakik: VIII. szentkirályi-u. 39. sz. földszint), mely összeget postafordultával nyugtázzuk. A fenmaradt összeg az utazás megkezdése előtt fizetendő le, de lefizethető egyszerre is az egész összeg.

Tekintettel a jelentkezők nagy számára, kivánatos és mindenkinek érdekében áll, hogy minél előbb jelentkezzék.

Hazafias üdvözlettel

a rendező bizottság:

Pándy István j. h. elnök. **Karsay István** m. e. h. **Rákóczy Géza** b. h. **Pichler Győző** j. h. **Kiss István** gy. h. **Hegyi József** b. h. **Dusemasain Albert** j. h. **Láng Menyhért** o. h. **Katona József** gy. h. **Veiszfeid Vilmos** ügyédjelölt. **Bleier Zoltán** m. e. h.

Szendrei Gerzson

a baranyavári járás országgyülési képviselőjének beszéde a képviselőház keddi ülésén.

T. ház! Felszólalásomban először jelezni kivánom, hogy a mi uj igazságügyminiszterünk nemcsak azzal tesz szolgálatot hazájának és szerez érdemeket magának, hogy új törvényjavaslatokkal lép a ház ele, hanem azzal is, hogy a meglévő tételes törvenyeken azok hibáinak orvoslására oly módositásokat, kiegészitéseket és kiküszöböléseket eszközöl, melyek valóban szükségeseknek bizonyultak. Én szintén a tegnapi napon gr. Apponyi Albert t. képviselőtársam és az igazságügyminiszter úr által szóba hozott választási törvényről vagyok bátor szólni. A mik tegnap erről elmondattak, azokból nekem semmi elvenni valóm nincsen, de engedje meg a t. ház, hogy a netalan beadandó törvényjavaslatra nézve, hogy úgy fejezzem ki magamat, elővéleményemet koczkáztathassam.

Könnyebben lehet, nézetem szerint, egy törvényt szerencsésen megalkotni, mint azt szerencsésen végrehajtani. Én a netalan beadott törvényjavaslatba tanácsosnak vélném azt is felvétetni, hogy a választó joggal biró polgárokra nézve, a kihirdetés ne úgy történjék mint az jelenleg történik, hanem élőszóval, dobszóval; helyi szokás mellett kihirdetés által és minden módon figyelmeztetni: „hogy most választói jogotokra ügyeljetek;“ egyuttal javasolnám, hogy a választói jog ily módon való kihirdetése sokkal alkalmasabb időben, mint a mostani tételes törvény előirja, történjék. Szerintem tehát három egymás után következő napon minden községben egy nyilt téren a községházánál vagy az iskolában élő szóval történjék a kihirdetés. Ekkor van alkalom és mód arra, hogy a választó polgárok megjegyzéseiket megtehessék, hogy pl. Péter vagy Pál hiányzik a névjegyzékből, vagy pedig Péter vagy Pál jogtalanul van abban felvéve.

Másodszor véleményezem, hogy a törvényjavaslatba felvétetnék, hogy a választói jog kihirdetése márczius, április, vagy

---

TÁRCZA.

Az álarczos bálról.

Én is ott voltam az álarczosok bálján
Feledni az élet mindennapi gondját,
Megnézni, ha lehet, megis mosolyogni,
Hogy a világ miként járja a bolondját.
Harsogott a zene, lobogtak a lángok,
Tarka alakokkal népesült a terem,
Csacsogtak, csevegtek pajkosan egymással,
Azt hivém, hogy a kedv, az öröm itt terem —
Hejh! pedig csak látszat, tetetés itt minden,
Őszinte kedv, öröm tán egy szivben sincsen.

A zajos teremben, akár merre néztem,
Minden arczon álarcz és minden arcz álarcz,
Mosolyogtak sorra, hevült valamennyi
S ki tudja, hogy szivük mélyén nem-e dúlt harcz?
Az enyelgő szónak, a játszi mosolynak,
Ki tudja, ki sejti, mi lehetett czélja?
Az elfásult kedély fölvillamozása,
Erőszakolt vigság, vagy csak üres tréfa? . . .
Önámitás, látszat, tetetés itt minden,
Őszinte kedv, öröm tán egy szivben sincsen.

A férjvadász lányka szerelemről cseveg,
Odaadó szivről és hűségről regél,
A hozomány után portyázó gavallér
Zengi, hogy szerelme mily tiszta, milyen mély.
És az ifju özvegy igéző varázszsal
Kitárva bájait csábos édent mutat,
Édes mosolygása annyi szépet igér:
Virággal hinti be a tövises utat . . .
Ah! de csak káprázat, tetetés itt minden,
Őszinte kedv, öröm tán egy szivben sincsen.

Az asszonyka enyelg, körüllepik, zsongják,
Kaczag, mint a gerle, teteti a kedvet
S bűvös szép szemének pilláján a könycsepp —
Férje ott virraszt a kártya-asztal mellett.
A ledér szivü férj keresi a mámort,
Az álarczosok közt pajzánkodva forog,
A családi tüzhely nem melegiti már,
Csalékony lidérczfény hajszolásához fog . . .
Önámitás, látszat, tetetés itt minden,
Őszinte kedv, öröm tán egy szivben sincsen.

Mért is jöttem ide, álarczosok közé? . . .
Feledni a gondot, mulatni, kaczagni? . . .
Kaczagni, hiszen itt inkább volna okom
Az életet fájón zokogva siratni . . . .
Hiába kerestem a jó kedv forrását,
Az őszinte, igaz kedvből nincs itt semmi;
Hiába is máshol keresni a kedvet:
A saját szivemben kéne annak lenni —
Káprázató látszat, tetetés itt minden,
Őszinte kedv, öröm tán egy szivben sincsen.

Várady Ferencz.

Bálteremben.

Megvallom őszintén, kábult voltam kissé, midőn először néztem körül abban a nagy teremben.

Hiszen csak az ezeregy éj meséiben olvastam én ehhez hasonló káprázatos fényről, vakitó csillogásról! És a mesékben is csak a fantázia tüneményeinek tartottam ezt, mely a valóságban nem is volt és nem is lesz meg soha.

Az asszonyok, leányok szemeiben tüz, orczáikon az elragadtatás pirja, s zihálló kebleiken kéjes vágy.

És az illattól terhes, sürü levegőn, valahonnan, mintha a távolból hangzanék, a zene ütemei hangzottak, amiknek hallatára ezek a fehér ruhás, frakkos urakkal kapaszkodtak össze, s forogtak szédületes gyorsasággal, mámorosan.

Eszembe jutott, hogy hiszen én itt nem is tánczolhatok! Mit is szólnának ezek a bájos, szebbnél szebb tündérek, a kik elragadó szépségük mellett bizonyára dúsgazdagok is, ha egy ilyen szegény, falusi ördög, mint én, kopott, divatból rég kiment frakkban, bozontos hajjal, a járatlanság s ügyefogyottság érzetében félénken, reszketve tánczra kérné fel őket? Bizonyára kikaczagnák.

Aztán meg mi értelme is volna ennek? Az enyém ugy se lehetne egy sem. Készakarva duljam hát fel nyugalmamat?

És a mint igy ezen gondolkoztam, hirtelen eszembe jutott az az egyszerü kislány, a kit odahaza hagytam falun, akivel jegyben jártam s a ki, még én itt e tündérbirodalomban járok, bizonyára édesen alszik, s felőlem álmodik.

Biz eddig rá sem gondoltam. De hogy is jusson eszébe egy huszadrangu, apró, halavány csillagocska, amikor csupa ragyogó fényü napot lát.

És mégis valemi ellenállhatatlan vágyat éreztem magamban arra, hogy ezeket a káprázató napokat az én halavány csillagocskámmal összehasonlitsam.

Egy zugba vonultam félre, s titokban, rejtegetve előkapartam zsebemből az arczképet.

És az összehasonlitás az első pillanatban felette rosszúl ütött ki az én kis menyasszonykám részére. Rögtön eszembe ötlött, hogy ruhája minő otromba szabásu, s arcza minő kifejezéstelen, semmit mondó e csábos szirénekhez képest.

De azért csak nézegettem tovább.

Mert a szemeiben találtam valamit, a mit itt a bálteremben nem találtam sehol. Gyöngédséget, odaadást, — szerelmet. Mintha ebben a teremben csak az érzékek domináltak volna, s abban a kézben csak sziv.

Folytattam összehasonlitgatásaimat tovább.

Egyszerre valaki megzavart munkámban. Egy kezet éreztem a vállamra nehezedni.

Ijedten tekintettem föl s rejtegetni igyekeztem a képet.

Az, a ki megzavart, egy vidéki ember, öreg úr volt, a ki télen át itt lakik a városban.

— Mit néz oly figyelmesen öcsém uram? — kérdé.

Zavartan feleltem rá:

— Ah semmit . . . Egy képet. Egy egyszerü képet!

— Mutassa!

Oda kellett adnom.

Az öreg úr egy pillantást vetett rá s igy szólt:

— Ah, a menyasszonya? . . . Értem már a zavarát. Önnek eszébe jut a szerelmese itt is! . . . Összehasonlitotta bizonyára az itt tánczoló párokkal . . . Minő különbség . . . Nemde?

Oh, igen — hebegtem.

— Mennyi szelidség, ártatlanság és igazság e képen s mennyi fenhéjázás, gőg érzékiség, — hazugság itt!

— Oh igen, igen!

— Ez pedig csak egyik oldala a képnek, barátom, — folytatá az öreg. — Ha ön a másik oldalára is pillanthatna, látna ott egy csomó vértizzadó férjet és családapát, a kik keservesen szerzett filléreiket vétkes könnyelmüséggel dobálják ki, söt még adósságba is verik magukat, csakhogy nejeiket, leányaikat itt csillogtathassák . . . Mert a leánynak férj kell, az asszonynak élvezet . . . És mig ők itt felgyémántozva, mámorosan forognak udvarlóikkal, addig otthon a gyermekeik gondozatlanúl, rongyosan járnak s daczára annak, hogy annak szülőik: árván nőnek fel . . . Kirakat ez, a hova csak azok járnak, a kik csak külsőleg szemrevalók . . ! Igaza van barátom, ha menyasszonya képével mulat itt is s nem azokkal. Nem csókolhatja meg a lába nyomát sem az ön szerelmesének ezek közül senki! — — — — — — — — — — — — — —

Azóta egy év múlt el.

Most már karjaimban tartalak kedvesem s miközben a bölcsőben ringó apróságokra nézek, nem jut eszembe a bálterem fénye.

Egykor megtántorodtam, — igaz.

És nem szégyenlem ezt előtted sem, kedves.

Az ember igen sokszor nézi gyémántnak a csehüveget és viszont.

Kiváltkép — kirakatban.

Honnan jött az influenza?

(Az „Egészségügy“ czimü havi-folyóiratból.)

Ezzel az érdekes kérdéssel foglalkozik most földrészünk legtöbb gondolkodó embere.

Azt tudjuk, hogy a járványról az első hirt Szt. Pétervárról vettük, a hol október végén lépett fel. De miképen, honnét került az orosz fővárosba, arról megbizható tudomásunk nincsen.

És mert nem ismerjük a járvány támadásának idejét és helyét, tág tere marad a találgatásnak. Mentől rejtelmesebb a magyarázat, annál nagyobb a hire.

Ilyen az, mely a járványt a világmindenségből — a kosmosból — földünkre hullott por fertőző csiráinak rójja fel, mint pl. Clemens dr. Frankfurban és sokan mások is. Nem uj gondolat. A régi görög orvosok, két s fél ezer esztendő előtt ilyen kosmikus portól származtatták az akkor uralgott járványokat.

Azóta valahányszor nagy epidemia lépett föl, ujra és ujra az égre, a csillagokra tekintettek s onnét származtatták a bajt.

Van-e valami lehetősége e felfogásnak s van-e bizonyitéka? A lehetőség nem tagadható. Ismeretes, hogy kosmikus por tényleg és folyvást hull a mindenségből földünkre. Söt Nordenskjöld az ilyen kosmikus porban, melyet magas északi tájak örök hava felületéről gyüjtött, nitrogén tartalmu organikus anyagot is talált, tehát olyan anyagot, a mi lehetett valahol és valamikor állati, vagy növényi életnek terméke és igy fertőző tulajdonsággal is birhatott. Mindazonáltal mily kevéssé képzelhető el az oly anyagnak a földünkön fertőző képessége! Az a por földünk légkörén keresztül hullva, a surlódástól kétségen kivül fölmelegszik, még pedig bizonyára több, mint 100 és egynehány fokra, a mely hőség pedig a fertőző anyagot megsemmisiti.

Hogy a lehulló por mily mértékben hevül fel, arra nézve bizonyitékul hivatkozhatunk Tissandier vizsgálataira, aki a kosmosból hulló vastartalmu port mindig megoldottnak találta.

májusban történnék. Továbbá fontosnak találom, hogy a miniszter ur gondolkozzék arról, vajjon továbbra is fenntartsuk-e azt az elvet, hogy ha valaki egyenes adóját bizonyos idő alatt be nem fizeti, vagy annak egy csekély részével hátralékban marad, megfosztassék választói jogától; mert hogy példával éljek, igen nagy jogtalanságot látok abban, ha pl. a miniszterelnök ur Debreczenben állami adóban 1000 frtot fizet, az igazságügyiminiszter ur pedig 20 frtot, és ha a miniszterelnök ur a maga hibáján kivül csak 999 frtot fizet ki s egy frttal hátralékban marad, ezen 999 frtért ne birjon választói joggal, ha pedig az igazságügyiminiszter ur a 20 frtját lefizeti, jogosult a választásra. Én ezt teljesen igazságtalannak találom.

T. ház! Sok bajaink vannak az igazságszolgáltatás terén és ez a baj nem mindig az anyagi igazságszolgáltatás szerencsétlenségében rejlik, hanem rejlik és sokszor épen függ az alaki igazságszolgáltatástól. Ha a biró alakilag helytelenül jár el, az erre alapitott anyagi igazságszolgáltatás 99%-ában kell, hogy szerencsétlen legyen.

T. ház! Közvetlenül saját tapasztalatomból meritem és ha kell, bizonyitékokkal is tudom igazolni, hogy az első biróságoknál mily óriási jogsérelmek követtetnek el tudva vagy nem tudva, s én egyedül ezen jogsérelmeknek orvoslásáról kivánom a t. miniszter úrnak figyelmét felhivni.

Mindenek előtt kénytelen vagyok felemliteni azon visszásságokat, a melyek az első biróságoknál lábra kaptak és tarthatatlanokká váltak és a melyeknek orvoslásáról a t. igazságügyminiszter úrnak akár törvényhozási intézkedéssel, akár miniszteri rendelettel kell gondoskodnia. E visszásságok ugyanis a csődtömeggondnokok kinevezésében rejlenek. Hallatlan az a jogsérelem, mely a csődtömegek gondnokainak kinevezése körül (Halljuk! Halljuk!) a csődbiróságok által elkövettetik.

Ismerek Magyarország területén 4—5 oly törvényszéket, a melynél a csődbiróság 30—50 kifogástalan előéletü, jellemes, feddhetetlen és az ügyvédi gyakorlat terén helyét megálló gyakorló ügyvéd közül alig 4—5, legfeljebb 6 alkalmaztatik csődtömeggondnoknak.

Ez eljárás a többi ügyvédben méltán sok hátsó gondolatot kelt fel, mert nagyon természetes dolog, hogy ha a dolog igy áll, amint áll a törvényszék területén, minden gyakorló ügyved, aki a csődtömeggondnokságból kizáratik, jogsérelmet lát magára nézve. S miért? A egyik gyakorló ügyved úgy mint a másik is, szenvedett elméleti képességeért, anyagilag áldozott s az egyik ugy mint a másik is qualifikált a törvény értelmében, az egyik ugy mint a másik is oklevelét ő felsége a király nevében birja, az egyik ugy mint a másik is mindennemü állami, községi s másnemü terheket visel és az egyik ugy mint a másik is hasznos tagja a hazának és a társadalomnak és családot nevel, egy szóval egyáltalában nincs helyén és nem lehet indokolt, hogy a csődbiróságok 40—50 gyakorló ügyvéd közül, még oly helyeken is mint pl. Székesfehérváron ahol legalább 10–12 csődügy fordul elő évenkint még ott is csak 4—5 gyakorló ügyvéd alkalmaztatik folyton csődtömeggondnokul. Már pedig a mi a bizalmat illeti, soh'se jöhet kérdésbe, vajjon meg van-e abban az ügyvédben a vagyoni megbizhatóság? Mert ha az egyes felek mehetnek az ügyvédhez akár 100,000 frtos jogi keresettel: nem látom át, hogy miért ne lehetne rá bizni egy 8—10 vagy 400 ezer forintos csődöt — 100,000 forintos csőd vidéken ritka — ha az az ügyvéd becsületes ember, ha éveken át számos ügyfelének ügyeit jellemesen vezette és soha gyanu se fért hozzá? Ha mindamellett egy 2—3 hónap óta gyakorló ügyvéd megelőzi őt, ennek az a következménye, hogy a közönség nem épen kedvezően itél azon biró felől, a kitől a csődtömeggondnok kinevezése függ. Ha e visszaélést nem is lehet bizonyitani, mindenesetre magán fogja az hordani a visszaélés vádját, az osztozkodás valószinüségét.

Különben azt sem találom igazságosnak, hogy csődügyekben mindig ugyanazon csődbiztost alkalmaznak. Mert valamint az ügyvédtől, úgy a biztostól is megkivánják, hogy minden, az igazságügy terén előforduló tárgyból meg legyen kellő qualifikátiója. Tehát csődbiztosnak épúgy lehetne alkalmazni az egyiket, mint a másikat, még pedig olyan sorrendben, a minőben a csődügyek előfordulnak. Mert valamint nincs joga a birónak ügyvéd és ügyvéd között különbséget tenni, ép úgy nincs joga az ügyvédnek biró és biró között különbséget tenni hivatása körében. Méltóztassék a t. igazságügyi miniszter úr annyi fáradtságot venni magának, hogy átnézze a székesfehérvári biróság csődügyeit a legutóbbi 5 évről és meg fog győződni, hogy hány ügyvéd lett az ügyvédi karból alkalmazva, pedig 45—50 gyakorló ügyvéd van és évek hosszu során át alig történt, hogy valamelyiket fegyelmi eljárás folytán valami mulasztásért irásbeli feddés ért volna. Meg fog győződni mélyen t. miniszter úr, hány ügyvéd tette zsebre azokat az ezreket, melyek jogtalanul lettek a csődtömegben megállapitva. Azért mondom jogtalanul, mert a csődtömeget Csáky szalmájának tekintik sok helyütt és szétczibálják. Ha nekem a biróság egy 8—10 soros kérvényért 2—3 forint munkadijat állapit meg, ez nagyon meg van fizetve és én meg is vagyok elégedve; csődügyben ellenben megállapitanak 50–60—100 frtot. Meggyőződhetik a mélyen t. igazságügyminiszter ur — én nem pártolom, hogy oly magasan állapittassanak meg a tömeggondnoki dijak, — hogy 15—20 ezer forintot érő csődtömegnél hogyan lehet zsebretenni 2–3 hó lefolyása alatt 4—6 ezer forintot, pedig ha ezen idő alatt éjjel-nappal folyton dolgozott volna harmadmagával, akkor sem érdemelt volna ki 4—6000 ezer forintot. És ha már ez igy van, pedig igy van, akkor nemcsak az a viszásság éri az ügyvédet, hogy jogos indok nélkül mellőzik, hanem az fáj neki, hogy egy alig kezdő ügyvéd miatt mellőzik, a ki még gimnáziumba tanult akkor, mikor a másik már gyakorló ügyvéd volt.

Ily viszásságok történnek a peres és peren kivüli ügygondnokságoknál is. Itt is azok az emberek alkalmaztatnak rendesen, mert olyan peres vagy peren kivüli ügy alig fordul elő a biróságnál, hogy a szakértő biró azonnal ne lássa, milyen vagyoni állapottal bir az érdekelt fél. A jogi gondnokságok is rendesen egy két ügyvédre ruháztatnak át és különösen a házasságvédő perek. Igen kenyes dolog az, mélyen tisztelt miniszter úr, a melyet fel fogok hozni, de meggyőződhetik róla a miniszter úr igen könnyen, ha a vizsgalatot jelenlétemben megejti. Bünügyekben védőügyvédek rendesen azok, kiket a fogházfelügyelő ajánl, az ott álló börtönőr, vagy az, a kit a törvényszék vagy a járásbiróság szolgái ajánlanak. (Derültség.)

Én nem elfogultságból, nem bosszuságból, nem haragból, nem ellenségeskedésből hozom fel ezeket, hanem mint való igazat, mint általában tapasztalt dolgot, melyekről magam győződtem meg. De nemcsak én hozom fel ezeket, hanem évek hosszu során át hozzák ezt fel a jogi lapok, már pedig azt hiszem, hogy ezek csak kézbeszolgáltatott adatok alapján hoznak valamit napvilágra.

Igen sok szomoru dolgot lehet itt ott látni, melyek jogsérelmet képeznek.

Kénytelen vagyok t. ház még e téren, melyen az általam állitottak kapcsolatban állanak, tovább haladni. Bocsánatot kérek a távollevő összes birói kartól, de azokból, a miket általában véve tapasztaltam, — tisztelet, becsület a kivételes eseteknek — s az egyes esetekből az általánosságra nem is akarok következtetni — hanem a mit mondok, az való tapasztalati tény; ugyanis megtörtént már nem egyszer, hogy a hol szóbeli tárgyalások vannak, (Halljuk! a szélső baloldalon) ugyanis a tisztes, idősebb biró a fiatal prókátorral, az ott ülő, vagy álló, egyszerü, tudatlan földmüves ember jelenlétében el elbeszélget egy és más dologról, talán vadászatról, kártyázásról vagy más mulatságról; beszólnak kölcsönösen egyről-másról s közben talán azt is elbeszélik, hogy voltaképen miféle ügyük vagyon egymással? Beszélgetnek per te harmadik, negyedik, ötödik személyekről, az ügyvédekről. Vajon mit gondol ilyenkor az az egyszerü földmives, tudatlan, elmaradt ember? Hát annak az egyszerü észjárásu embernek az a fogalma lesz az igazságszolgáltatásról, ha esetleg helyesen utasittatott is el keresetével, hogy nem csoda, ha perét elvesztette, mert hiszen az ellenfél ügyvédével az a biró igen jó barátságban van. Ez, azt hiszem, egyikünk nézetével sem találkozhatik. Igaz, nem lehet törvénybe iktatni, hogy ilyen és ilyen dolgokat a biró ne tegyen, de azt sem akarom elhinni, hogy semmit sem lehetne tenni. Lehet! A t. igazságügyminiszter ur azt mondhatja: ilyen és ilyen tapasztalatok jöttek a tudomásomra, ezennel figyelmeztetem a biróságokat, hogy ilyenektől óvakodjanak és különösen óvakodjanak azon biróságok, a kik szóbeli eljárás utján a tárgyalási teremben a nagy közönséggel érintkezésben vannak.

Sajnos, tapasztalatomra jutott az is, hogy egyes helyeken elejtett czélzatos szavakkal az illető birók egyes ügyvédektől elriasztják és más ügyvédeknek oda ajánlják a feleket. Igaz, a birói fegyelmi eljárás szerint mind ezeken a bajokon lehetne segiteni, de itt eszembe jut az igazságügyminiszter urnak tegnap tett egyik kijelentése és ez igen érdekes, a mit a választási törvényre nézve mondott. A törvény azt mondja, meg kell büntetni az összeiró küldöttséget, ha véletlenül, vagy akar hogyan hagyott ki valakit a választási névjegyzékből. Igen, de csak akkor lehet e büntetést kiszabni, ha az szándékosan történt és ha az jogorvoslattal orvosolható nem volna. Ily módon pedig senkit sem lehet megbüntetni.

Én tehát ezen viszás állapotokra kivántam az igazságügyminiszter ur becses figyelmét felhivni. Hiszem és remélem, hogy őt még mindezekért nem lehet okozni, mert nem bir róluk tudomással, de ezeken a viszásságokon, ezeken a bajokon mindenesetre segiteni kell.

Hogy a jó barátság meg az ellenségeskedés — mindkettő egyforma — általában véve mily veszélylyel jár a biróságoknál, az igazságszolgáltatásra, arról csak annak lehet fogalma, ki közvetlen tapasztalatból meriti az alapot.

Itt van nálam egy birói végzés, a mely jó barátságból eredt. (Halljuk! Halljuk!) Ez eredeti végzés olyan t. képviselőház — s mielőtt ezt elmondanám, hangsúlyozom, hogy a miket elmondani fogok, a nem jogászvilágot jobban érdeklik mint a jogász világot, — az ügyvédeket, hogy t. i. milyen a jó barátság a birói teren — olyan, hogy mikor a biróságához benyujt a felperes alperes ellen egy 5000 frt tőkekövetelés iránti végrehajtási kérvényt, a mely mindössze 3 példányban szerelendő fel, — melléklet nincsen – s mindössze legfeljebb 14—15 sorból áll, ezt tehát az ügyvéd elvégzi — ha legtöbb időt mondok — fél óra alatt, mert még az irás sem valami szép, 5 percz alatt leirhatja egy jó fiskalis ember; van rajta továbbá azaz csak volt, mert a többi példány nincs itt — 1 frt 95 kr. bélyeg: mondom tehát az a biró, ki ezt a végzést meghozta s a végrehajtást elrendelte, — s helyesen, mert el kellett rendelnie — ezért a végre hajtási kérvényért csak 21 frt 95 krt. állapitott meg; de csak annak az ügyvédnek a részére, a ki azt benyujtotta!

Mert van itt egy másik, egy 10.192 frtos végrehajtási kérvény. (Halljuk! Halljuk!) Van benne 21 felperes — megjegyzem, törvényszéknél folyik le az ügy, a másik a járásbiróságnál folyt — és mig a per folyt, elhalt 7—8 felperes, a jogutódoknak be kellett az okmányokat szerezni és igazolni, hogy mi vagyunk a jogutódjai ennek és ennek a felperesnek, hogy a biróság elrendelje a végrehajtást. Nagyon természetes — az előkészületeket nem is számitva, a miket 7—8 elhalt felperes jogutódjaira nézve tenni kell, t. i., a lelkész urakhoz irni, a hatóságoktól bizonyitványt kivenni, hogy végrendelet nélkül halt-e meg az illető, egy szóval abban a 10192 frtos végrehajtási kérvényben van kész kiadás éppen 30 frt 55 kr. Kellett mellékelni a mellékleteket, a melyek „A“-tól „M“ ig terjednek és ezen kérvénynek felszerelése, leirása legkevesebb 3 napot vett igénybe. És — nagyon helyesen — meg lett állapitva itt mindössze — ez sem barátságból, sem ellenségeskedésből nem történt – 67 frt 55 kr. Megelégedhetik vele az ügyvéd; van neki három napi munkája után 36—37 forintja, nagyon jót meg van fizetve. De most méltóztassék ezt az arányt megnézni, egy 5000 frtos kérvénynél kap az ügyvéd mint az ügyfél képviselője fél órára 70 forintot, a másiknál pedig, a hol már nem barátság sem ellenségeskedés nem folyt be, kap három napra 36–37 frtot. Ilyen viszásságok tapasztalhatók az első biróságoknál a barátság vagy ellenségeskedés miatt még a költségek megállapitása körül is.

De t. ház, van még több hiba. (Halljuk!) Nincs az igazságszolgáltatásra veszélyesebb dolog, a mit a nagy közönség nem tud, mint ha a biró le van kötelezve az ügyvédnek. Az is baj, de azt hiszem, ez csak ezer közül egy esetben fordul elő, ha viszont az ügyvéd áll lekötelezettségi viszonyban a biró iránt. És mi ennek a következménye? Az, hogy a lekötelezettség folytán a biró megröviditi az igazságszolgáltatást. A hátralék az első biróságok barátsága és ellenségeskedése folytán aztán felszaporodik a kir. táblán és a curián. Hogy egy átlagos számitást tegyek, felmegy a kir. táblához pl. 100 ezer minden néven nevezendő ügy: polgári-, váltó-, kereskedelmi-, telekkönyvi-, urbéri-, csőd és bünügy stb. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy ezeknek az itéleteknek átlag egy harmad része teljesen meg van változtatva; egy tizenötöd, vagy huszadrésze feloldatik, egy másik rész megsemmisittetik, egy harmadik visszautasittatik, egy negyedik pedig pótlás végett visszaküldetik. Ime tehát a jó barátságból, vagy ellenségeskedésből származó határozatokkal a szegény kir. táblai és curiai biráknak kell megküzdeniök. Én jó lélekkel mondom, bármilyen haragot vegyek magamra a birói kartól, én nekik az ő munkálkodásukért semmi esetre sem adnék többet, mint ma kapnak, de ha rám biznák, a kir. táblai és curiai birák fizetését dupláznám meg. Nem akarom az egészre vonatkoztatni, de itt van a mohácsi biró esete, a ki palam et publice szinte áruba bocsátotta előre a hozandó itéletet és mégis annyi bizonyiték daczára felmentették, csupán a kuria jutalmazta igen tisztességesen a megérdemlett jutalommal. Én nem tartozom azon egyének közé, t. ház, a kik azt hiszik magukról, hogy a multból valami sokat tudnak; de az igen t. igazságügyi miniszter ur elődjének Fabiny Teofil urnak, működése köréből meg kell emlitenem a birói fegyelmi eljárásra vonatkozó törvényjavaslatot. Igen helyesen fogta ő azt fel, hogy a birót, ha a hivatal érdeke ugy kivánja, Székesfehérvérről Marosvásárhelyre lehessen átteni. A sorok között egy lappang, hogy a biráknak jó barátságos, vagy ellenségeskedése következményeiben igen sok dolgot ad a kir. tábla és a curia birainak az is, hogy az igazság kereső közönségnek hátrányára van.

Már most t. képviselőház, a biró is csak ember és nem lehet töle megkivánni, hogy senkivel se legyen jó barát, vagy hogy indulatait annyira megfékezze, hogy senkivel ellenségeskedésben ne éljen. Legyen ő biró csak addig, a mig székében ül, a mig birói hivatását teljesiti.

T. képviselőház! Nem hittem, hogy beszédem ily hosszura fog nyulni: (Halljuk! Halljuk!) de a mit mondottam, azt a legőszintébb jó szándékkal hoztam fel, a közérdek által vezérelve.

Legyen szabad még különösen felhivnom a t. igazságügyminiszter ur figyelmét a zúgirászatra; nem azért, mintha csak az ügyvéd volna müvelt ember, vagy mintha azt kivánám, hogy az embernek minden apró ügyben ügyvédhez kelljen fordulnia; de mégis feltünő jelenség az, hogy a telekkönyvnél nálunk szerdán és szombaton, a mikor a hetivásár van, az első bevezetőtől kezdve a második bevezető, szóval mind le a szolgákig, ezek a hivatalnokok és szolgák járnak el a felek ügyeiben, ők szerkesztik a beadványokat több kevesebb, jó vagy balszerencsével; ők üzik a zugirászatot leginkább. Szeretném tudni, hogy úgy, mint az iparos vagy kereskedő, a ki minden néven nevezendő teherrel meg van terhelve, védekezhetik a konkurrenczia ellen, az ügyvéd a saját hivatása körében, a mely szintén meg van terhelve mindenféle állami és községi teherrel, ne vétkezzék a jogtalan zugviszálykodások ellen? Egyébiránt — én azt is bizonyitom — méltóztatnék meggyőződni az igen t. igazságügyminiszter urnak, hogy csak egymásután következő tiz ilyen beadványból, a melyek a telekkönyvi hatóságokhoz beadatnak és a melyek folytán jegyzőkönyvi tárgyalásra ha meghivatnak az érdekelt felek, méltóztatnék látni, hogyan és mi módon jutottak ehhez a beadványhoz és midjárt meg fognak győződni, hogy azok, a miket mondtam, valók és igazak.

(Vége köv.)

Jelentés Baranyamegye 1889. évi népoktatási állapotáról.

Tekintetes közigazgatási bizottság!

Az 1876. évi VI. tc. 64. §-a rendelkezéséből folyólag van szerencsém féléves jelentésemet tisztelettel a következőkben előadni.

I. Az iskolák, árva-, szeretetházak és kisdedóvodák állitása.

1) Van megyénkben összesen 359 polgári község, ezek közül 321-ben van helyben egy vagy több iskola, 37 községben a tankötelesek a szomszédos községgel egyesülve iskoláznak, 1-ben, Szt.-Kúton, se iskola, se iskolázás nincs. E községben azonban csak 10 mindennapi iskolaköteles lévén, a község iskolatartásra nem szorit ható, a szomszéd községektől is távol esvén, be sem iskolázható a törvények értelmében.

A megyében a kir. tanfelügyelőség által begyüjtött adatok szerint van összesen 176 kisebb-nagyobb puszta, e puszták közül a következő 13-ban van iskola, u. m: Daróczyhalma, Jánosi, Kárász, Keselyüs vagy Frigye föld, Főherczeglak, Lipovicz, Sátoristye, Tarcsa, Szabolcs-bányatelep (2 iskola). Vasas-bányatelep, Pécsbányatelep és Üszögh. Van azonban még iskola Braidaföld, Izabelaföld és Tapolcza pusztákon is, de ezekről az adatok kiszolgáltatását az urodalmi igazgatóság minden évben megtagadja. — A többi pusztákon, a mennyire a lehetőség megengedi, a tankötelesek a szomszédos községek iskoláiban nyernek oktatást, s hogy oda mily szorgalommal járnak el, az iskolába járók kedvező százalékai mutatják.

2) Árva- és szeretetházak a megye területén nincsenek. 2 van Pécs városában, a melyek legalább részben a megyére is kiterjesztik működésüket, de korántsem felelnek meg még csak megközelitőleg sem a szükségletnek, mint hogy azokban jobbára pécsi illetőségü 88 árva nyer csak elhelyezést, holott a vagyontalan árvák száma a megyében százakra megy. Midőn azonban a megyei pótadónak kulturális czélokra leendő kivetése iránti javaslatomat megtettem, habár a tek. közigazgatási bizottság azt egyhangulag magáévá tette, a megye közönsége ez irányu intézkedését jobb időkre elhalasztani jobbnak tartotta.

Igy vagyunk a kisdedóvodákkal és gyermekmenhelyekkel is. A létező 5 óvoda számban nem szaporodott. A kisebb községek iskoláikat is alig birják tartani, a nagyobakban pedig többnyire vannak óvodák.

Uj iskolák és uj tantermek épitése, uj tanitói állások szervezése tekintetében van szerencsém a következőket jelenthetni:

Uj iskola vagy tanterem épitésre a szóban levő tanév alatt a következő iskolatartók költekeztek: a) lancsuki és ligethi r. k., b) a vejtii ev. ref, c) a kaposszekcsői ág. hitv. ev., és végre d) a hidori polg. község, valamint Kárász puszta tulajdonosa: nagyságos turonyi Biedermann Rezső nagybirtokos, ki 3000 frton egy a czélnak megfelelő iskolát épitett s azt kellően felszerelvén, abban jól dijazott s képesitett tanitót alkalmazott. Átalakitás teljesittetett: a) a dályoki, mislenyi községi; b) a jakabfalui, mohácsi rk., továbbá a bikali, bolmányi, tarrósi ág. hitv. iskolákban; tatarozás eszközöltetett, a berkesdi, gerdei, himesházi, jakabfalui, mágocsi, málomi, püspökmároki, szabari, szentlőrinczi, szilvási és vázsnoki rk., c) a csarnotai, csúzai, csehii, dr.-palkonyai, dr.-szabolcsi, harkányi, h.-szőlősi, hidasdi, hidvégi, kistótfalui, kiskii, siklósi, tésenfai, várkonyi ev. ref., d) a bolmányi, ráczkozári ág. hitv. iskolákban; bebutorozás és felszerelés teljesittetett: a) a hidori, siklósi, villányi, kárászi községi; b) a hirdi, jakabfalui, kékesdi, lancsuki, ligethi, l.-hetényi mágocsi, martonfai, málomi, mohácsi, perekedi, püspökmároki, vázsnoki, vörösmarthi, rk., c) a csarnotai, várkonyi ev. ref. felekezeti; d) a hidasdi ág. hitvallásu és e) a mágocsi izr. iskolákban; uj tanitói állomás szervezésére, vagy a létezők fizetései javitására a) a bükkösdi, jakabfalui, lancsuki, mágocsi, mezödi és a mohácsi rk. iskolákban, a siklósi községi, a szabolcsbányatelepi és kárászi pusztai iskolákban.

II. Iskolába járás.

A tankötelesek iskolába járását illetőleg jelenthetem, miként, a szóban levő tanév alatt 393149 félnapi mulasztási eset volt s ezt 29533 tanuló követte el; birságpénz befolyt 438 frt.

Ha ezen adatokat a mult év hason adataival összehasonlitjuk, látszólag az iskolába járás hanyatlása constatálható, minthogy az előző évben a mulasztás 382692 félnap volt s ezt 26084 mulasztó követte el, s igy átlag egyre 14.6 félnap esett, mig ma csak 13 félnap jut egy tanulóra. Az azonban minden esetre constatálható, hogy a községi elöljáróságok a birságolásokat lanyhábban teljesitették, mert ez évben csak 438 frt birság folyt be, mig tavaly 490 frt.

Ennek pontosabb keresztülvitelére azonban már közig. bizottsági uton történt intézkedés.

III. Tanhelyiségek s azok felszerelései.

E tanév alatt szaporodott a tantermek száma 9-czel, saját házzal biró iskola 6-tal, tanitók természetben adott lakása 3-al. Az iskolai felszerelvényekben szaporodott az iskolai irótáblák száma 119-el, a rajz- és szépirási fali táblák száma 1/1-el, ellenben több tanszer mint elrongyolódott, használaton kivül helyeztetett. Igen szépen gyarapodtak az ugynevezett különlegességek, melyek a tanitás sikerét nagyban előmozidtják, és a tanitást és tanulást megkönyitik; ezek száma a következő volt: megyei térkép 275, megyei kézi térkép a gyermekek kezében 2533, községi térkép 18, természettani eszközgyüjtemény 30, tellurium 18, planetarium 2, állat-, növény- és ásványgyüjtemény 16, métermértékek gyüjteménye 150, métermértékek fali táblája 141.

VI. A tanügy állása általában a stat. adatok szerint.

1. A tankötelesek száma volt összesen 50053.

És pedig 6—12 éves fi 18158, leány 17185 összesen 35341.

13–15 éves fi 7981, leány 6731 összesen 14712.

---

gedjük, többet azonban ez idő szerint nem állithatunk, még csak valószinünek sem mondhatjuk.

De az epidemia föllépési módja is ellentmond a kosmikus por theoriájának. Ha ugyanis a kosmosban fertöző por szall el, az szétszóródva, nagy mennyiségben hullhat tova, tehát nem egyes szük határu pontjára földünknek esnék, hanem egy pár percz és óra alatt földünk igen nagy részére, az egész földre. Tehát a járványnak is egyszerre kelle mindenütt kitörnie.

Valóban pedig ugy van, hogy szükebb területeken lép fel a járvány s többnyire Oroszország bizonyos tájékain s onnét terjed tova lépésről-lépésre, a közlekedés vonalai — s nem földünk keringése és forgása — szerint. A nagy vasuti forgalmu városokba hamarább érkezik meg, a vidékre lassabban; a mai epidemia sokkal gyorsabban utazik, mint a régibb epidemiák, mikor még vasut nem volt.

Más theoria szerint az influenza Chinából jött. Ottan a mult nyaron s őszén nagy vizáradások voltak s ebből nagy halálozás származott; ott támadt a fertöző csira, a mely onnét Szt. Pétervárra szállott s azután egész Európára elterjedett.

Ennek a theoriának is meg van a maga multja. Kivált a váltólázról — a malariáról — állitották sokszor, hogy azt a szelek és viharok messze országokba elhurczolják. Igy Bermann, svéd tudós, az európai malaria járványokat Dél Amerikából származtatja. Ottan az Amazon s más óriási folyók mocsaras parti tájékain, Dél-Amerika „pampas“-ain mocsaras sikságain, esős időben végtelenül buja elsőrendü növényzet támad, szárazság alatt pedig elporlik s a viharok által a magasba ragadtatik. Ennek pora jut el szélviharok szárnyán Európába s fertőz országokat s népeket.

Vajjon igy jött-e tehát az influenza Khinából? Hogy lehetséges, azt megen-

Hogy Európában nem a szelek hordják szerte, hanem a közlekedő emberek, az világos abból, hogy a terjedés Európában — s azonkivül is — olyan gyors, mint maga a közlekedés.

A régibb epidemiák 1 egy fél 2 esztendő alatt borították el Európát, a mostani 1 egy fél 2 hónap alatt.

Legegyszerübb a harmadik theoria; az, amely a fertöző anyagok és betegségek eddigi ismert természetén alapul. A fertöző csirak szerte a föld területén s annak népei között állandóan meg vannak s okoznak is betegséget és esetleg halalt — de enyhe és ritka voltuknál fogva a közfigyelmet elkerülik.

Egyszerre valahol — a nyavalyának kezdödö társadalmi és helyi viszonyok között, a fertözés egymásután gyorsan több egyént ér — ez által a fertöző képessége szerfölött növekedik és most lábra kap a járvány. Állatokon végzett kisérletek ugyanis tanusitják, hogy fertöző anyagnak gyorsan, egymásutánban frissen atoltása nagyon növeli a fertöző képességet, ellenben a hosszabb időközben történő oltásoknál a fertöző erő rendesen alább sülyed.

Lehetséges tehát, hogy az influenza fertöző anyaga is folytonosan meg van köztünk, vagy meg van bizonyos világ tájakon, de enyhe természetü, ritkán és enyhén fertöz; nem is veszik észre. Majd valami okból gyors és számosabb fertözés támad, mire az influenza fertöző anyag hathatósabbá válik s most már lábra kap a járvány.

Melyik magyarázat a helyes, azt csak ujabb s behatóbb kutatások derithetik ki.

Vallás szerint: rom. kath. 38183, gör. kath. 3, gör. keleti 2154, helv. hitv. 5830, ágost. hitv. 2544, izraelita 1339, összesen 50053.

Nyelv szerint: magyar 23696 = 47·34 százalék, német 20050 = 40·05 százalék, román 1, tót 367=0·73 százalék, szerb 2117=4·22 százalék, horvát 3822=7.63 százalék, összesen 50053.

Az izraeliták mind a magyar, az 1 olasz a román, a 131 cseh, a 128 morva, a 91 krajnai és 4 lengyel a tót anyanyelvi csoportban van beosztva.

(Vége köv.)

A szent kép.

Lapunk mult számában e czim alatt megjelent közleményre a következő levelet vettük:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becses lapjának f. évi 5. számában csekély személyemre vonatkozó közleményre engedje meg a következőkben válaszolnom:

A községi polgári leányiskola hitoktatója még mult 1889. év október havában azon irásbeli kérelmet intézte hozzám, hogy a tantermekbe szent képeket szerezzek!

Minthogy ily irányu rendelkezés nem tartozik hatáskörömhöz, a kérvényt intézkedés végett a t. városi tanácsh z terjesztettem be, honnét is 13356/80. szám alatt azon meghagyást nyertem, hogy a kért szent képeket a f. 1890. évi előirányzat terhére szerezzem be és függesztessem k.i

A meghagyáshoz képest eljártam és 10 frt költséggel 4 képet beszereztem, és a házmesternőnek meghagytam, hogy azokat függeszsze ki.

Miután pedig értesültem, hogy az igazgató a kifüggesztést megtiltotta, ezen körülményről az iskolaszék elnökét kötelességszerüleg értesitettem. — Ennyiből áll egész ténykedésem, s ha tán valaki kétkedik szavaim valóságában, kész vagyok a tanács végzését bármikor felmutatni.

A mi a közleménynek személyiségemre vonatkozó és a sorok közül kiolvasható gyanusitásait illeti, azokat mint alaptalanokat egyszerüen visszautasitom.

Való, hogy egyes megszorult tanitóknak kölcsönt adtam, s néha még 2 százalék kamatot is vettem tőlök, — tettem ezt azért, mert nem akartam, hogy uzsorás kézbe kerüljenek.

Látva azonban, hogy ezen tényem gyanusitásra adhat okot, jövőben ettől is taztózkodni fogok.

Tisztelettel

az iskola-gondnok.

—

Az iskola-gondnok ur jelen sorait a legnagyobb készséggel tettük közzé, annál is inkább, mert magunk is meggyőződtünk a szent képek dolgábani eljárásának korrektségéről. Sajnos, hogy informacziónk, mely ugyan elég illetékes helyről jött, téves volt s most az információ adójának rovására kell fölszámitanunk a kiadott közlemény hibáját. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a közlemény egyéb részét fentartjuk. Tény, hogy Aidinger János kir. tanácsos polgármester ur, az iskolaszék elnöke nem birt tudomással a szent képek vételéről. Távol levén, Zavaros Péter h. polgármester elnökölt azon a tanácsi ülésen, a mely a szent képek megvételét elrendelte. Az is tény, hogy Aidinger János kir. tanácsos polgármester ur, az iskolaszék elnöke, a gondnok ur jelentésére az e héten megtartott tanács-ülésből kibocsátott végzésében meghagyta, hogy a képek beterjesztessenek a tanácshoz, mely valószinüleg „ad actam“ teszi a szent képeket.

Különfélék.

— **A szinügyi bizottság** vasárnap délután 3 órakor a városház tanácskozási termében gyülést tart, mely alkalommal a gyüjtés eddigi eredménye véglegesen megállapittatik.

— **Baranyavármegye főpénztárnoka** sulyos lelki betegségbe esett. Ez a megdöbbentő hir szárnyalta be szerdán délután városunkat s mindenütt nagy részvétet keltett. Galamb Gyula pár héttel ez előtt szivfájdalomról s erős főfájásról panaszkodott s egészségének helyreállitására 2 heti szabadságot kért. Meglazult egészségi állapota azonban nem állt helyre, sőt veszélyesebbé vált; elme-zavar ütött ki rajta. Fölment a megye székházába s hivatalában az asztalra dobva a pénztár kulcsait, ingerült hangon fakadt ki s úgymond, leköszön, nem kell neki az állás, van ő neki annyi magán vagyona, hogy a vármegye pénze nélkül is tisztességgel meg tud élni s ezzel távozott. Délután a Hoffmann-féle butorgyárban nagyobb vásárlásokat akart eszközölni. Este az „Arany hajó“-ban vacsorált, hol a megye tiszti főorvosa dr. Mendl Lajos megfigyelte a a lelki beteget s összefüggésnélküli zavaros beszéde után azonnal kitünt, hogy az elmebaj sulyos. Üldözési mániában szenved a beteg. Ugyancsak ez este elajándékozta az aranyóráját, az illető azonban visszaszármaztatta biztos kézbe az órát. Galamb Gyula másnap hirtelen összepakolt s Budapestre utazott. Hogy mi czélból, azt nem tudhatni. Azonnal sürgönyöztek föl, hogy a pályaudvaron várják. Dr. Mendl Lajos csütörtökön reggel beadta jelentését az alispánnak, melyszerint Galamb Gyula lelki betegségénél fogva állásának további betöltésére képtelen. A szomoru eset fölött rendkivül sajnálkozunk s kivánjuk, hogy a beteg mihamarább visszanyerje egészségét, elme-épségét s ha nem is mint megyei tisztviselőt, de mint ép embert viszontláthassuk.

— **Ritka becsületesség.** Hétfőn délelőtt egy kis kézi táskát talált Faltin Lujza napszámosnő a kis-téren. A táskában egy csomó bankó és 4 ezüst forint volt. A szegény, de becsületes asszony meg sem olvasta a pénzt, hanem azonnal a rendőrkapitánysághoz sietett vele s átadta Rónaky Ignácz alkapitánynak. A pénz tulajdonosa még eddig nem jelentkezett. Érdekesnek tartjuk fölemliteni, miszerint Faltin Lujza volt, az a bizonyos, a ki az évekkel ezelőtt történt ezüstlopás alkalmával elhullatott ezüst tárgyak közül egy gyertya-tartót talált s azt is példás becsületességgel beszolgáltatta a városházára; kapott érte 80 krt. S ő a 80 krt nagyon szépen megköszönte. Ma is azt mondotta, midőn a talált pénzt átadta a rendőrségnek, hogy más pénze neki nem kell. Bár szegény asszony, alig van meg a mindennapi kenyere, de a becsületességére nagyon büszke, ez mindene. Úgy mond, 40 éve rakja már a lutrit, majd egyszer csak kijön s a mit akkor kap, az a pénz — igazán az övé lesz.

— **Álarczos bál.** A vörös kereszt egylet pécsi fiokintézetének mult szombaton rendezett álarczos bálja igen látogatott volt. Eleinte nagyon gyéren szállinkozott az álarczos és nem álarczos közönség s bár a kezdete 8 órára volt kitűzve, még egy órával később is alig volt valaki a teremben. Összesen egy mélabús rácz legény állt mozdulatlanul az ajtó mellett, mereven tekintve maga elé, mig körülötte egy ördög settenkedett. Egy fél óra mulva azonban a terem egészen megtelt közönséggel s az álarczos alakok ide oda sürgölődtek-forgalódtak a nélkül, hogy valamely jellemzetesebb vagy szellemesebb maszk feltünt volna. Egy százesztendős jövendő-mondónő látta el egy Ballagi-féle zsebszótárból az ismerőseit jóslásaival egész életükre. Másutt egy bájos kondukteurnő osztogatott vasuti jegyeket, melyeket majd használhat az, a ki Kr. születése utani 2000 ik évben a magyar államvasutakon utazik. Egy kis drótos-tót-legény, — nagyon helyes kis szoknyában és igen divatos nagy karimáju kalapban, majd hogy akarva-nemakarva összedrótozta az általa megszólitottak valamennyiének szivét — az övével. A nagy hölgymaszk-közönség legnagyobb része azonban, mintha csak ama régi s talán inkább igaz, mint viczes megczáfolására beszélt volna össze: hogy miért nem jutnak a nők menyországba, szt.-János titkos jelenéseinek alapján, — nem egy fél, hanem két és fél óráig meg sem mukkant. Néztek és hallottak — és hallgattak. Szellem vagy akarat hiányzott-e, azt ők tudják, de hogy sokan, sőt legtöbben közülük rendkivül unalmasak voltak, az tény. — Végre elkövetkezett a szünóra is, mely után a tulajdonképeni bálnak kellett volna elkezdődnie, ha ugyan maradt volna valaki. A szünóra elején a közönség legnagyobb része elszéledt s a tánczokban a következők vettek részt: Az asszonyok közül: Sável Kálmánné, Hinka Lásztóné, Dulánszky Adolfné, Hoffmann Ferenczné, Herbert Janosné, Smekál ezredesné, Lábán alezredesné, dr. Löwy Lipótné, Tauszigné, Engel Gyuláné, — a kisasszonyok közül: Dulánszky Riza, Erdőssy Kamilla, Hinka Ilona, Hoffmann Paula (Szabolcsról), Keimberg Marcsa, Gianone Malvin, Lukrits Etelka és Stefanie, Moravitz Manfréda és Carla, Pfeffer Ilka, Schmidt nővérek (Főherczeg Lakról), Rihmer Ada, Zöld Irma.

— **Hymen.** Lang Jenő pécsi kereskedő f. hó 16-án esküszik örök hűséget a mohácsi izraelita imaházban W o l f Adel kisaszonynak.

— **Legujabb hangverseny,** mely e hó vége felé nálunk megtartatik, két magyar művész, Fleiszig Mariska, a budapesti operaház ép oly kitünő, mint rendkivül ünnepelt művésznője és Bürger Zs., a budapesti operaház legelső gordonkaművésze által rendeztetik, Valentin K. fia czég meghivása folytán. Lapunk legutóbbi számában kiemeltük Valentin érdemeit hazai művészetünk felkarolása körül s e legujabb aquisitiójával közönségünk igényei ismét a legteljesebb mérvben kielégitést fognak nyerni. Fleiszig Mariska művészetét mindenki a budapesti sajtó meleg hangu kritikáiból ismerheti, ki hazai művészetünk iránt érdeklődéssel viseltetik, épügy mint azt, hogy Popper Dávid kivételével hazánknak oly elismert, kitünő és intelligens előadó művésze, mint Bürger — nincs. Ő a philharmoniai hangversenyek alkalmával is mindig kivált a társulat derék művészei közül úgy gyönyörü előadása mint hangszerének kitünő technikai kezelése által. — Addig is, mig e két művész művészetének bővebb megismertetését közölnők, felhivjuk a t. cz. közönség figyelmét, a legközelebb megtartandó hangversenyre, melyre előjegyzéseket a fent emlitett Valentin K. fia könyv, zeneműkereskedő és hangverseny-rendező czég elfogad.

— **Az orosz daltársulat.** Engel Lajos könyv- és zeneműkereskedő lépéseket tett, hogy a budapesten nagy hatással vendégszerepelt orosz daltársulat városunkban tartson egy esetleg két előadást. Slavinski d'Agreneff, a társulat igazgatója értesitette is már Engel Lajost, hogy hajlandó Pécsre jönni egy előadásra, ha 1000 frtot biztosit társulata számára. Az előjegyzések folyamatban vannak, az érdeklődés átalános; hihető, hogy a költségek fedezve lesznek. Az ötven női és férfi tagból álló társulat európaszerte úgy a sajtó, mint a nagy közönség osztatlan elismerését vivta ki magának, s az utóbbi napokban Budapesten a népszinházban négy izben történt föllépésük alkalmával a szinházat zsufolásig megtöltő közönség leirhatatlan tetszésnyilvánitásban részesité őket. A művészies éneket, az orosz nemzetet jellemző dalok előadását, a vegyes karnak összhangzatát, a festői csoportozatot mind a legtökéletesebben s elragadóan produkálja a társulat, s ritkán nyilik nálunk Pécsett alkalom, műélvezetek eme nemében, valamint az orosz viselet látásában gyönyörködhetni. (?) A nagy áldozat, melyet az ötven tagu társularnak idehozatala igényel, remélni engedi e pécsi művelt és műértő közönségnek is elismerését. Tekintettel a belépti jegyeknek előrelátható gyors keletére kivánatos a lehető sürgős intézkedés. Egy második hangversenyre csak akkor van kilátás, ha arra elegendő előjegyzések történnek. Páholy-, valamint ülő-jegyeket válthatni Engel Lajos köny- és zenemü-kereskedésében. A részletes műsor és a hangverseny napja közelebbi napokban közöltetik. A hangverseny helyárai: páholy (4 ülésre) 20 frt, zártszék az 1. sorban 8 frt, a 2. sorban 7 frt, a 3—6. sorban 5 frt, a 7—12. sorban 3 frt, a további sorokban 2 frt. Belépti-dij 1 frt 50 kr.

— **Magyar reczitáczió.** Szakáll Antal tragikus, a magyar „Shakespeare recitátor“ f. hó 10-én hétfőn este 8 órakor a „katholikus legényegylet“ helyiségében egy nagy szabású művészeti előadást tart — ezt megelőzöleg esetleg vasárnap a „seminárumban“ is — hazai és külföldi jeles irók remek költeményei szavalata kapcsában, a következő felette érdekes műsorral. 1. „A dalnok búja“ Arany Jánostól. 2. „A kevlári búcsú“ Heinetől, forditotta: Szász Károly. 3. Shakespeare: „III-ik Richárd“-ja, a) a bevezető monolog“ b) Richárdnak Anna herczegnővel való nagy jelenete, c) a nagy álomjelenet, a végkatasztrófával. (Reczitáczió). 4. Schiller: „Haramiák“-jából, Moór Ferencz, nagy jelenete. (Reczitáczió.)

— **A „Pécsi magán torna-társulat“** a Scholz-féle söresarnok helyiségeiben 17 én hétfőn, a katona zenekar közreműködése mellett zártkörü jelmez táncz koszorucskát tart. Belépti-dij személyenként 80 kr. Kezdete 8 órakor. 11 órakor földszinttornászat és egy jokey-társulat föllépte. Kéretnek minél számosabban jelmezben megjelenni.

— **Régi ezüst-sujtás.** A héten a városi levéltárban igen érdekes leletre akadtak. Megfakult, rongyos, poros papirba nagy mennyiségü ezüst-sujtás volt göngyölve. Ez az ezüst-sujtás még a mult század, vagy a jelen század elejéről való. Akkoriban a városi tisztviselők fényes, paszomántos ruhákban jártak. A mint aztán megszünt ez a disz, lefejtették a sujtást és a levéltárba — „ad actam“ tették.

— **A „Pécsi dalárda“** szerdán, 14-én a „Hattyu“ termeiben tánczczal egybekötött alapszabályszerü dalestélyét rendezi. Műsor: 1. Nyitány, zenekar Forouitól. 2. Viharban, férfikar Dürnertől. 3. Népdalok, férfikar Morvai Ákostól. 4. Cavatina, zenekar Suppetól. 5. Sajkadal, térfikar Commer F-től. 6. Epilog, férfikar Gaál Ferencztől. Ezen estélyen csak egyesületi tagok és a meghivott vendégek vehetnek részt; miért is felkéretnek az egyesületi tagok, miszerint a tagsági-dij fizetése alkalmával kapott „beléptijegy“-öket magokkal hozni sziveskedjenek, hogy kivánatra az ellenőrzéssel megbizottaknak előmutahassák. Az estély alatt az 52. s. gyalogezred zenekara játszik. Az ételekről és italokról Zádria V. jónevü vendéglős gondoskodik.

— **A „Pécsi dalkoszoru“** 16-án, vasárnap a Sckolz-fele söresarnokban saját alapja javára tánczczal egybekötött tréfás farsangi-estélyt rendez. Műsor: 1. Kossuth-dal (uj) Ábrányi Kornéltól. 2. Magyar népdalok Szentirmai Elemértől. 3. Az óvatos, tréfás magánjelenet Heim Frigyestől. 4. Szerelmes és tudós, tréfá kettős Becker V.-től. 5. Tót legény, tréfás couplet Goll Jánostól. 6. Apró félreértések, vigjáték 1 felvonásban, iéta Lunn J., forditotta N. N. Személyek: Sir George Courtly, Mihályi Lajos. Ilona, leánya Lakatos Paula k. a. Aldermann Gayfare Akantisz Ágoston. Károly, fia Landgraf Ferencz. Jóizü Samu Tészás Pál. Udvarmester Notter József. Lucza N. N. Inas Nagy Károly. Történik Sir George Courtly házában. Idő jelenkor. Belépti-dij előreváltva 60 kr., este a pénztárnál 80 kr. Jegyek előre válthatók Gyimothy Gyula, Alt és Böhm, Engel Lajos és Hergert József urak kereskedéseiben. Az estélyen Farkas Sándor jól szervezett népzenekara játszik. Kezdete pont 8 órakor.

— **Halálozás.** Brauminger Emilia szül. Ritter februárius 2-án 33 éves korában elhunyt Pécsett. (Fő-utcza 12. sz.) — Hideg Erzsébet e hó 4-én 20 éves korában elhunyt Pécsett (Katalin-utcza 6. sz.) — Péterfay Eördög József pécsi köz- és váltó ügyvéd, hosszas betegség után 42 éves korában elhunyt. Az elhunyt temetése csütörtökön délután 4 órakor ment végbe a József-utcza 29. sz. alatt levő házból. — F l i r o v s z k y Endréné szül. Nagy Mária 6-án hunyt el életének 24-ik évében. Hült hamvai ma tétetnek örök nyugalomra. — D r. H a j d a M i h á l y győri jogakadémiai tanár ki a 70 ik években a p é c s i j o g l y c e u m b a n i s t a n á r v o l t, és úgy nemes lelkülete, mint tanári búzgalma által tanár társai nagyra becsülését s a hallgatóság és ismerősei közszeretetét nyerte el, Győrött e hó 4 én meghalt. Szintén egyike azoknak, kik az influenza áldozatai lettek. Béke poraikra!

— **Szolgabiró és takarékpénztár.** Eddigelé szokásban volt a vidéken, hogy ha takarékpénztárak alakultak, azok igazgatójául a helybeli főszolgabirót kérték fel legtöbb esetben. Ennek az állapotnak azonban véget vetett a belügyminiszter legujabb rendelete, melyben kimondta, hogy: „a jó közigazgatás és közszolgálat érdeke szempontjából kifogás alá esik az, hogy a főszolgabiró, kinek hivatalos teendői összes egyéni munkásságát igénybe veszik, valamely takarékpénztárnál az igazgatói hivatalt viselje.“

— **A ker. polgári társalgókör** 9 én délután 3 órakor rendes közgyülést tart. Napirend: 1. Évi jelentés. 2. Elnökválasztás. 3. Bizottság kiegészitése. 5. Helyiség változtatás. 5. Inditványok.

— **A mágocsi ifjuság** Mágocson 13 án a „Korona“ vendéglő termeiben a pécsi szinházalap javára zártkörü tánczvigalmat rendez. Rendező-bizottság: Bakos Imre, Fejes Zoltán, Feuerstein Emil, Flaschits József, Honig Emil, Honig Samu, Krammer Károly, Maráth József, Pintér Béla, Radics Gyula, Schlesinger Géza. Schwartz Nándor. Kezdete 8 órakor. Jegyek ára: személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt 50 kr. A zenét ifj. Balásy József dombovári jó hirnevü zenekara szolgáltatja. Felülfizetések a jótékonyczél érdekében köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Furcsa temetés.** A „Siklós és Vidéke“ a következőket irja: „Még január elején történt, hogy egy ujdonszülöttet Lajosháza pusztáról a siklósi szt. Ferenczrendü barátokhoz hoztak keresztelésre; itt néhány órát reggel várattak a nagy hidegben, végre a délutáni késő órákban megkeresztelték a szerzetesek. Másnap azonban a csecsemő angyallá lett. Negyednap pedig a cselédség eltemette minden egyházi szertartás nélkül, mivel a két izben a barátért küldött kocsi üresen tért vissza a pusztára. Kérdjük szabad-e, és lehet-e ily temetés megengedve? Ezen ügy most jött tudomásunkra, nyilvánosságra is hozzuk. Egyuttal megemlitjük, hogy mult vasárnap ismét hasonló módon kereszteltek egy kisdedet.“

— **Selyemtenyésztés Baranyában.** Megyénkben a hivatalos jelentés szerint a selyemtenyésztés a legmagasabb fokot érte el, de az a baj merült fel, hogy ma már a tenyésztők száma növekedett ugyan, de ezekhez képest a szederfa állomány már kevés, miért is nagyon kivánatos, hogy szederfák ültetése által selyemtenyésztésünk még inkább noveltessék, mely népünk egyik kenyérkereseti ágát képezi.

— **A pécsi pinczér** betegsegélyző és temetkezési-egylet beküldötte hozzánk tagjainak és anyagi állapotának kimutatását. Az egylet elnöke Minasch József vendéglős, alelnöke Bäumler J. György, fölügyelője Schoditsch Adolf, pénztárnoka Weindorfer Fülöp. Az egylet vagyona 4986 frt 39 kr. A mult évi kiadás 380 frt 34 kr. volt.

— **Az intő eljárás** tervezetének elkészitésével az igazságügyminiszter dr. Plósz Sándor egyet. tanárt bizta meg, aki nemsokára e munkával is elkészül. A javaslat a „Jogi Szemle“ értesülése szerint a fizetési meghagyás kibocsathatását általánosságban a járásbiróságok hatáskörébe tartozó ügyekre szoritja és a végrehajtási eljárás folyamára is ad helyt alperes javára jogorvoslatnak. Az intő eljárást az igazságügyminiszter a sommás eljárasban való fölebbvitelről szóló törvénynyel egyidőben szándékozik életbeléptetni.

— **Tolvaj asszony.** Nagy lárma támadt pénteken délelőtt a városháza előtt a piaczon. Egy ott settenkedő asszony olcsón akart hájhoz jutni s az alkalmas pillanatot kilesve, lekapott egy jó darab hájat az egyik hentes sátor asztaláról s úgy elsompolygott vele, mint ha észre se vették volna. Alig lépett kettőt hármat egy szemtanu, a ki esetleg megpillantotta a tolvaj manipuláczíót, figyelmeztette a hentesnőt az „esemény“-re. Hátra pillantva a tolvaj rosszat sejtett Be is kanyarodott a városház kapuja mellé s lecsusztatta a hájat a sarokba. De mire kilépett, már ott termett a hentesné s hamarosan úgy agyba-főbe marasztalta a tolvaj asszonyt, hogy azt se tudta, fi-e vagy lány. A nagy zene bonára egy rendőr is bukkant elő, aki nyakon csipve a tolvajt, azonnal be is kisérte a dutyiba.

Jégbiztositás.

Felhivás a magyar gazda-közönséghez.

A magyar gazdák jégbiztositási szövetségének felügyelő és vizsgáló bizottsága a következő felhivást bocsátotta ki:

Örömünkre szolgál a gazdaközönség szives tudomására hozni, hogy szövetségünk folyó évi dijbevétele a tavalyi 525.358 forint 80 krral szemben 587.357 frt 97 krra emelkedett. E számok tanuságot tesznek arról, hogy a jégbiztositási szövetség eszméje örvendetesen tejed, s hiveinek száma évről-évre terjed, fokozatosan szaporodik. — E haladás azonban még sokat nyer jelentőségében, ha tekintetbe vesszük, hogy az idén rossz volt a termés, s alacsonyak a gabnaárak. — Azon reményünk tehát, melyet az elmult tavaszon a jégszövetség hóditó képességébe vetettünk, jogosultnak bizonyult.

Még szebb reményekre jogosit bennünket jelenben az, a lapok utján, köztudomásuvá lett körülmény, hogy a „Trieszti általános biztositó társaság“ (Assicurazióni Generáli) melynek hazánkban az „Első magyar általános biztositó-társaság“ után jégdijbevétele a legnagyobb volt, — jégbiztositási üzletét beszünteti. — Lehetetlen, hogy a gazdaközönség azon jelentékeny része, mely ennek folytán új jégbiztositó intézmény után lesz kénytelen körültekinteni a szövetség által nyujtott nagy és páratlan előnyök elől elzárkozzék.

Szövetségünk, a jutányosan megállapitott dijtételeket 12 éven belől semmi szin alatt sem emelheti fel. Teljesen megóvja tehát tagjait azon eshetőségektől, — minek minden tásaságnál ki vannak téve, — hogy t. i. a dijak felemeltessenek. — Ezenkivül a szövetség nyereménye a tagok kizárólagos tulajdonát képezi, s azok között — a befizetett díjaik arányában — felosztatik. A veszteség azonban a tagokat nem érheti, mert szövetségünk alapitója, az „Első magyar biztositó társaság“ az esetleg mutatkozó veszteséget sajátjából fedezi, s a károk pontos és teljes kifizetéseért korlátlan szavatosságot vállal. A károk felbecsülése páratlanul teljesittetik. A bizalmi férfiak intézménye immár a gyakorlatban is próbáltatott. A bizalmi férfiak megjelenése és igazságos működése mindenütt megnyugvást és megelégedést szült a károsultak között, s a legvitásabb kárügyek is békésen fejeztettek be.

Ily előnyök mellett azt hisszük, hogy gazdaközönségünk azon része is, mely a szövetség eszméjével még nem barátkozott meg, idővel mind jobban fölismeri annak üdvös voltát s végül nem fog habozni a szövetségbe való belépsével. — Minél számosabban lépünk be, minél nagyobb csoportot képezünk, annál nagyobb körben oszolnak meg szövetségünk koczkázata s annál bizonyosabb lesz a nyereményre való kilátás. Ennek következmény a már ma is jutányosan megszabott dijtételek további leszállitása lenne.

Ha pedig a „Trieszti általános biztosító-társaság“ példája követőkre találna, mi teljességgel nincs kizárva, gazdaközönségünk azon része, mely a tárasaságoknál biztosit, a kisebbedő verseny folytán mindinkább ki lesz téve a dijfelemeléseknek s ezzel szaporodásának.

A magyar gazdák legsajátabb érdekei parancsolólag követelik tehát, hogy szövetségünk köré csoportosuljanak, mely a fent jelzett nemcsak teljes erkölcsi, hanem pénzügyi granatikát nyujt. — Mert mig egy felől önbiztositási alapon van szervezve, addig másfelől az „Első magyar általános biztositótársaságra“ támaszkodik, mely kizárólag hazai tőkén alapoló, lényegében és formáiban is tisztán magyar s mindenek felett megbizható intézmény.*)

Hazafiui üdvözlettel a magyar gazdák jégbiztositási szövetségének felügyelő- és vizsgáló bizottsága nevében: Gróf Jankovich László elnök, valóságos belső titkos tanácsos, a Somogymegyei gazdasági egylet elnöke. Melczer Gyula alelnök, Borsodmegye alispánja és a borsodmegyei gazdasági egylet elnöke.

A magyar gazdák jégbiztositási szövetségének felügyelő- és vizsgáló-bizottsága: Gróf Jankovich László elnök, valóságos belső tikos tanácsos, a Somogymegyei gazdasági egylet elnöke. Herczeg Thurn-Taxis Egon alelnök. Melczer Gyula alelnök, Borsodmegye alispánja és a Borsodmegyei gazdasági egylet elnöke. Ányos László, födbirtokos. Bertha György, földbirtokos, a Vasmegyei gazdsági egylet igazgatója. Gróf Bethlen Pál, földbirtokos. Bittó Béni, földbirtokos, a Pozsonymegyei gazdasági egylet alelnöke. Ifj. Bleuer Lajos, földbirtokos. Csávossy Ignácz, földbirtokos, kir. tanácsos. Id. Cséry Lajos, földbirtokos. Domahidy István, földbirtokos, orszggyülési képviselő. Forster Géza, földbirtokos, a Komárommegyei gazdasági egylet alelnöke. Herényi Gothard Sándor, földbirtokos. Báró Gerlinczy Ferencz, földbtokos. Jászy Jenő, földbirtokos. Jeszenszky Béla, földbirtokos. Kalmár Endre, kegyesrendi fönök, kir. tanácsos. Lippich Gusztáv, földbirtokos. Márffy Emil, földbirtokos. Öttömösi Magyar Imre, földbirtokos. Molnár István, földbirtokos, Zempléumegye főispánja. Manoilovits Glisa, földbirtokos. Muacsevics Vaso, földbirtokos. Gárdonyi Nenmann Frigyes, földbirtokos, nagykereskedő. Nádosy Kálmán, földbirtokos kir. tanácsos, a Baranyamegyei gazdasági egylet alelnöke. Pálfy Ferencz, földbirtokos, kir. tanácsos és Szeged sz. kir. város polgármestere. Bonyhádi Perczel József, földbirtokos. Nyir-Bogáthi Pscherer József. földbintokos a felső Tiszavidéki gazdasági egyesület alelnöke. Dr. Pulszky Ágost, földbirtokos, egyetemi tanár, országgyülési képviselő, a Nógrádmegyei gazdasági egylet II. alelnöke. Simon István, földbitokos. Skublits Jenő, földbirtokos, a Zalamegyei gazdasági egylet alelnöke. Simay Ede, földbirtokos. Setovszky János, földbirtokos, Nógrádmegye alispánja, a Nógrádmegyei gazdasági egylet I. alelnöke. Szegedy György, földbirtokos, cs. és kir. kamarás, a Vasmegyei gazdasági egylet alelnöke. Sillem Ottó, gróf Pejacsevits Péter rumai és gróf Eltz vukovári uradalmaik kormányzója. Tolnay Lajos, földbirtokos, miniszteri tanácsos. orsz. képviselő. Gróf. Teleky József, földbirtokos, orsz. képviselő. Vásárhelyi László, földbirtokos, az Aradmegyei gazdasági egyesület elnöke. Vermes Mihály, földbirto-

*) Midőn e felhivás kapcsán a jégszövetségbe való belépésre gazdaközönségünket — és pedig ugy a nagy, mint a kis gazdákat figyelmeztetjük, egyuttal melegen ajánljuk az „Első Magyar Általános Biztositó Társaság“ pécsi főügynöke: Feiler Mihály ur közvetitésének e czélból való igénybevételét.

kos. Vereby Végh János, földbirtokos. Viczmándy Ödön, földbirtokos, Zemplénmegyei gazdasági egylet II. alelnöke. Gróf Venkcheim Frigyes, földbirtokos. Gróf Zichy Jenő, földbirtokos, valóságos belső titkos tanácsos, országyülési képviselő. Zeyk Gábor, földbirtokos.

A legnagyobb magyar lap.

A magyar hirlapirodalom az utóbbi tiz esztendő alatt oly óriási haladást tett, a minőt Európa egyetlen országában sem tapasztalhatunk. A müvelt nyugoti országokban tiz esztendővel ezelőtt már meg volt a kifejlett, megizmosodott sajtó, mely a nemzetek életében egyik leghatalmasabb kulturális tényező, de a magyar sajtó csak fiatal korát élte. Azóta a magyar zsurnalisztika fölemelkedett arra a magaslatra, a melyen bátran fölveheti a versenyt a legkifejlettebb angol, német és franczia hirlapirodalommal. A magyar nemzeti közélet terén mindenütt érezhető ennek a hatása és legnagyobb szükkeblüség kellene ahhoz, hogy ezt valaki megtagadja.

És ennek a csodálatos haladásnak az uttörője a legnagyobb magyar lap, az Egyetértés volt.

A magyar hirlapirodalom mai kifejlettségét kétségtelenül annak köszönheti, hogy az Egyetértés már kezdettől fogva, csaknem két évtized óta, szakitva a régi magyar zsurnalisztikai chablonnal, egy uj irányt kezdett, s megteremtette Magyarországon az ugynevezett informativ rendszert, a mely az egész európai sajtónak alaprendszerét alkotja. E lapnak csodálatos sikerei utánzásra birták a többi magyar lapokat, s a magyar sajtó rátért arra az irányra, a mely a leghelyesebb, gyakorlatibb, a leghasznosabb. A magyar zsurnalisztikának kifejlésében, megizmosodásában az Egyetértésnek oly rendkivüli érdeme van, a melyet eléggé méltányolni alig lehet. A laikus ember alig képzelheti el, hogy minő óriási áldozatokba kerülhetett a legnagyobb magyar lapnak az, hogy elvégezze az uttörésnek, a magyar hirlapirodalom megreformálásának ezt a nagy munkáját. Az áldozatok nagyok voltak, de a kitüzött czél sikerült, s az Egyetértés nem csak hogy megformálta a magyar sajtót, de egyuttal továbbra is vezetője maradt a magyar zsurnalisztikának, s a közönség nagymérvü párfogása a későbbi években megkönnyitette feladatát s lehetővé tette, hogy a legnagyobb magyar lap nemcsak az országban, hanem a külföld előtt is imponáljon.

A ki figyelemmel kiséri a külföldi lapokat, láthatja, hogy azok a magyarországi viszonyok egyik kiváló kutforrásképen az Egyetértést használják: mert ez a kitünően szerkesztett óriási lap a szó teljes értelmében inponál a külföldnek.

Mikor néhány évvel ezelőtt Floquet, a hires franczia államférfi Budapesten járt, s megtekintette a főváros nevezetességeit, meglátogatta az Egyetértés szerkesztőségét is. Végigjárta a szerkesztőség összes helyiségeit, megnézte a nyomdát, megnézte azt a roppant rotacziós gépet, a melynek egész Ausztria-Magyarországban nincsen párja, a beszédbe ereszkedett a szerkesztőség tagjaival s mind a huszonnégy belső munkatáasától tudakozódott a viszonyok felől, s azután kezébe vette az Egyetértés-t, megsuhogtatta az óriási lapot, s azt mondta: „Erre a lapra büzke lehet Magyarország; ilyen lapunk nekünk francziáknak nincsen.“ És tényleg nincsen. Valaminthogy az angol Timest kivéve nincsen a világon ujság, a mely nagyságra, zsurnalisztikai beosztásra, a közlemenyek terjedelmére, tipografiai szépségre, s különösen az informativ rendszer gondos és czéjszerü megvalósitására nézve olyan lenne mint az Egyetértés.

Kétségtelen tény az, hogy a magyar zsurnalisztika az utolsó tiz esztendő alatt megszerezte azt a hatalmat, a mely egy müvelt országban a sajtót, mint a közvéleménynek hivatott organumát joggal megilleti, és kétségtelen az, hogy a magyar sajtónak e kifejlett, kitágult, megérdemelt hatalmi jogkörében az Egyetértés maga egy külön nagy hatalmasságot képvisel. Független politikai irányánál, az idők és körülmények minden változásaiban megőrzött higgadtságánál, tapintatánál és tisztességénél, körülláto figyelménel, s a közönséggel szemben való csaknem csodálatos áldozatkészségénél fogva olyan magaslatra emelkedett ez az ujság, hogy az ország politikai és társadalmi mozgalmaiban hangadó, irányadó és a legtöbb esetben csaknem döntő szerepe van.

A magyar zsurnalisztikai körökben valóságos legendiákat beszélnek azokról a a dolgokról, a miket ez az ujság csinált; velső dolgozótársai, belföldi és külföldi tudósitói annyira azonesitják magukat a lappal, hogy az Egyetértés e tekintetben egyedül áll az egész magyar zsurnalisztikai világban s nincsen az országban ujságiró, a ki el ne ismerné, hogy az Egyetértés jólértesültsége, megbizhatóság, komolysag és jó izles dolgaban az első lap Magyarországon. Ennek az óriási lapnak kulltur-missziója volt, a melyet betöltött, s megmaradt s vezérszerepe, a melyet föntart és ugyszólván nem is igényel töle más lap.

Teljes függetlenségét, a mely erkölcsi erejének egyik alapját alkotja, megőrizte mindig; megőrizte annyira, hogy bár az ország egyik pártjának, a függetlenségi és 48-as pártnak mindig a leghathatósabb ás leghivebb támogatója volt és maradt; megőrizte függetlenségét még e párttal szemben is, csakhogy az egészséges, önálló, józan kritika befolyásolá-ától megóvja teljes cselekvési szabadságát

Az Egyetértés olyan lap, a mely a szó teljes értelmében feleslegessé tesz minden más napi lapot, mert az olvasó megtalál benne mindent, a mi egy ujságolvasót csak érdekelhet.

Nincsen magyországon ujság, a melynek annyi belföldi és külföldi levelezője lenne; nincsen magyar lap, a mely az eseményeket olyan részletesen, olyan gondosan, olyan körülláto gondossággal közölhetné, mint az Egyetértés. Hetenkint megjelenő irodalmi, tanügyi és mezőgazdasági rovatait oly szakértemmel szerkesztik, hogy e rovatok minden szakértő embernek imponálnak. Állandóan két regényt közöl, s ezeknek megválogatásában oly áldozatokat hoz, a minők alig méltányolhatók eléggé. Alig jelenik meg a külföldön valamely hires iró regénye, az Egyetértés megbizottja, már ott van, hogy megszerezze a forditás jogát. Tárczarovatában kiválókép ismeretterjesztő dolgokat közöl, s ebben mellette van az egész hazai tudományos világ. Hirrovata a leggondosabb és lelkiismeretesebb szerkesztésre vall, a mi nem csoda, hiszen az Egyetértés-nek nem kevesebb mint huszonnégy belső dolgozótársa van, a kik valamennyien ismerik a lap irányát, magas szinvonalát, s valamennyien tudják azt, hogy mit kiván az oly olvasó közönség, mint a minő az Egyetértés köré csoportosul.

És van mindezeken kivül az Egyetértés-nek egy óriási érdeme s ez az, hogy az összes magyar lapok közt az egyetlen, a mely az ország közgazdasági életét éber figyelemmel kiséri, s közgazdasági rovatában a magyar iparnak, kereskedelemnek és mezőgazdasagnak legcsekélyebb mozzanatára is kiterjeszti gondosságát. A kereskedelmi világ ezen kivül nagy méltánylással látja, hogy az Egyetértésben a külföldi közgazdasági életnek is kiváló, gondos, részletes, pontos és gyors értesitőjére talál.

Mindezek a dolgok és sok más jelenség odahat, hogy a legnagyobb magyar lap az Egyetértés, a mindenek fölött első sorban magyar, egyuttal a legjobb magyar, lap is legyen.

Figyelmeztetjük olvasóinkat az Egyetértés-nek alább közölt előfizetési felhivására.

Irodalom.

≡ **Szegedi szakácskönyv** irta Rézi néni. E könyv már ötödik kiadásban hagyta el a sajtót, a mi kétségtelen bizonyitéka közkedveltségének. Elején konyha naptár van, mely háziasszonyainknak az év 365 napjának mindegyikén megfejti a fontos kérdést, hogy „Mit főzzünk ma?“, a végén pedig a szerzőnő közli ama szegedi urhölgyek hosszú lajstomát, a kiknek lakodalmán ő gondoskodott konyháról, asztalról. E lajstromból többek közt azt látjuk, hogy a király Szegeden időzésénél az udvari konyhában is közreműködött. A könyv ára csinos kötésben 2 frt. Kapható Benkő Gyula kiadónál Budapesten.

≡ **A gyakorlati kereskedelmi tudományok** 63 füzete 1—1 iven hozza a pénzintézeti üzletvitel és kereskedelem isme czimü müvek folytatását, mig a melléklapok több terjedelmes czikk és érdekes mellékrovatok mellett folytatják a könyvvitel gyakorlását (gőzmalmi üzlet) a kereskedelmi levelezést (értékpapir ügyletekre vonatk. levelezés) es a keresk. számtant (külföldi váltók számolása.) A felyóirat Zachár Gyula szerkesztésében Bpesten II. Albrecht-ut 8. jelen meg.

NAGY FERENCZ
laptulajdonos.

KIS JÓZSEF, lapvezér. VÁRADY FERENCZ felelős szerkesztő.

Hirdetések.

Egy vidéki
élénk helyen levő — jó forgalmu
vegyes üzlet,
kényelmes lakással és szántófölddel előnyös föltételek mellett bármikor
átvehető.
Értesitést ad a lap kiadóhivatala.

Asztalosok figyelmébe.
Ambrust János 31 év óta fennálló
asztalos üzlete
MOHÁCSON
haláleset miatt kiadó vagy eladó.
Bővebb fölvilágositást nyujt özv. Ambrust Jánosné Mohácson.

Kitünő minőségü
tüzelőfa
kapható a legjutányosabb áron
Pintér Józsefnél.

Slaviansky d'Agreneff Dimitri
52 tagból álló hires
OROSZ
énekkara
f. hó 2-ik felében Pécsett
hangversenyt
rendez.
Ezen rendkivüli hangversenyre jegyeket előre válthatni **Engel Lajos** könyv és zeneműkereskedésében (Király-utcza.)
Helyárak:
Páholy négy ülésre (már csak négy van) **20 frt**, **Zártszék** az I-ső sorban **8 frt**, a II-ik sorban **7 frt**, a III—VI-ik sorban (már csak 10 van) **5 frt**, a VII—XII ik sorban (már csak 22 van) **3 frt**, a többi sorban **2 frt**. **Belépti jegy 1 frt 50 kr.**
A jegyeknek **gyors előjegyzése** az érdeklődő közönség figyelmébe ajánltatik, annál is inkább — **mivel azok rohamosan fogynak.**

Egy teljesen berendezett
péküzlet
Vaiszlón (Baranyamegye) rögtön szabad kézből kiadandó. Az átvételhez igen csekély összeg szükségeltetik.
Közelebbi feltételek személyesen vagy levélileg Lövy Lajos özvegyénél, Vaiszlón, tudandók meg.

Az kétségtelen, hogy gyakran egészen egyszerü, könnyen beszerezhető háziszer meglepően gyors gyogyulást szerzett. „A Betegbarát“ czimü kis iratban még bizonyitékokat is találunk arra nézve, hogy még hosszas, reménytelennek nevezett esetekben is, gyógyulás állott be. Minden betegnek el kellene olvasni azon könyvet; Richter kiadóintézete Lipcsében ingyen megküldi.

Házépitési árlejtési hirdetmény.

A Tamásiban székelő **„Dombovári járási takarékpénztár“** részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a folyó 1890-ik évfolyamán

egy egyemeletes házat

a meglevőnek hozzáragasztása és átalakitásával 16207 frt 27 kr. előirányzattal a már kész terv és költségvetés szerint felépiteni kiván.

Felhivja ennélfogva a vállalkozni kivánókat, hogy zárt ajánlataikat a fenti épitési költség 10%-ka mint bánatpénz csatolása mellett legkésőbb **folyó évi február 20-ig** ezen takarékpénztárhoz benyujtani el ne mulasszák mert később beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A kész terv és erre vonatkozó költségvetés, valamint az épitésre vonatkozó szerződési feltételek az intézet jelenlegi helyiségében naponként betekinthetők.

Az épitési szerződés a legelőnyösebb ajánlattevővel fog megköttetni, a többi ajánlata pedig a letett bánatpénzzel visszaküldetik.

Az igazgatóság.

Eladó madarak!
Várady Ferencz magánjellegü ornythológiai gyüjteményében több fölös számu példány eladó.

1 vörhenyes begyü Sándor kajdács	10 frt.
1 nympha-kajdács	8 frt.
1 szürke begyü Sándor-kajdács	8 frt.
1 pár japáni kék zenér	8 frt.
1 pár chinai fülemüle	8 frt.
1 csacsogó karics	8 frt.
1 braziliai fényseregély	4 frt.
1 trupiál	6 frt.
2 japáni pásztor seregély, darabja	4 frt.
1 abesszinai szővő	4 frt.
1 ausztráliai kék szajkó	7 frt.

A madarak megtekinthetők
Pécsett, János-utcza 8. szám alatt
a délutáni órákban.

Eddig még fölülmulhatlan
a MAAGER W.-féle
valódi tiszta
Csukamáj-olaj
MAAGER VILMOSTÓL BÉCSBEN.
Az orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és **könnyen emészthetősége** folytán gyermekeknek is ajálható, mert a legtisztább, legjobbnak elismert szer: **mell- és tüdőbajok, görvély, daganatok, kelések, börkiütések, mirigyek, gyengeség** stb. ellen — egy üveg ára **1 frt** — kapható gyári raktarban: **Bécsben, Heumarkt 3. sz.** alatt, valamint az Osztrák-Magyar birodalom legtöbb s jobb nevü gyógyszertáraiban.
Pécsett kapható: Sipőcz István, Zsiga László, Erreth Janos és az Irgalmasok gyógyszertáraban; Reeh Vilmos, Spitzer fia és Köszl János kereskedésében.

PSERHOFER J.-féle
gyógyszertár Bécsben
Singerstrasse 15. sz. „Zum gold. Reichsapfel“.
Vértisztitó labdacsok ezelőtt **egyetemes labdacsok** neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan igen sok oly betegség létezik, melyben e labdacsok csodás hatásukat fényesen bizonyitják.
Évtizedek óta ezen labdacsok általában igen el vannak terjedve, számtalan orvos rendeli azt, s alig akad család, melyben ezen kitünő háziszerből ne volna egy kis részlet.
1 doboz 15 labdacscsal 21 kr., 1 tekercs 6 dobozzal 1 frt 5 kr., bérmentetlen utánvét melletti megküldéssel **1 frt 10 kr.**
A pénz előleges beküldése mellett, bérmentes megküldéssel együtt 1 tekercs labdacs 1 frt 25 kr., 2 tekercs 2 frt 30 kr., 3 tekercs 3 frt 35 kr., 4 tekercs 4 frt 40 kr., 5 tekercs 5 frt 20 kr., 10 tekercs 9 frt 20 kr. (1 tekercsnél kevesebb nem küldetik szét.)
Kéretik határozottan PSERHOFER J.-féle vértisztitó labdacsokat kérni s arra ügyelni, hogy a dobozok tetején levő felirás minden dobozon a használati utasitásban látható **PSERHOFER J.** néválárással el legyen látva és pedig **veres** nyomásban.
Fagy-balzsam, **PSERHOFER J.-tól** 1 tégely 40 kr, bérmentes megküldéssel 65 kr.
Keskeny utifü-nedv, hurut, rekedtség, görcsköhögés stb. ellen. 1 palaczk 50 kr.
Amerikai köszvény-kenőcs, 1 forint 20 kr.
Por lábizzadás ellen. Egy doboz ára 50 kr., bérmentes megküldés mellett 75 kr
Golyva-balzsam, 1 üvegcse 40 kr., bérmentes megküldéssel 65 kr.
Élet-essenczia (prágai cseppek), megromlott gyomor, rossz emésztés ellen. Egy üvegcse 22 kr.
Angol csoda-balzsam, 1 üveggel 50 kr., egy kis üveggel 12 kr.
Fiaker-por, köhögés stb. ellen 1 dobozzal 35 kr., bérmentes megküldéssel 60 kr.
Tannochinin-hajkenőcs, **PSERHOFER J.-tól** a legjobb hajnövesztő szer 1 szelencze 2 frt.
Egyetemes tapasz, STEUDEL tanártól sebek ellen jónak bizonyult háziszer. Egy tégely 50 krajczár, bérmentes megküldéssel 75 kr.
Egyetemes tisztitó só, BULLRICH A. W.-tól. Kitünő háziszer megzavart emésztés minden következményei ellen. Egy csomag ára 1 frt.
Az itt felsorolt készitményeken kivül, valamennyi az ausztriai lapokban hirdetett bel- és külföld gyógyászati különlegesség készleten tartatik, a minden esetleg raktáron nem levő czikk kivánatra pontosan s legjutányosabban beszereztetik.
Postai küldemények az öszeg beküldése nagyobb megrendeléseknél utánvétel mellett és a leggyorsabban eszközöltetnek.
A pénz előleges beküldése mellett (legczélszerübben postautalvány mellett a viteldij sokkal kevesebbe kerül, mint az utánvétel mellett való küldésnél.

Jegy-gyürük
mindenféle súly- és nagyságban, legszebben fémjelzett aranyból elkészitve, dús választékban.
Valódi ezüstevőszerek
13 próbás fémjelzett ezüstből, ára egy grámnak 9 kr. Egy 6 vagy 12 személy számára csinos bőrtokban összeállitva, modern kiállitásban.
Brillans ékszerek
művészies kivitelben, legszebb nemes kövekkel, gazdag választékban.
Legmegbizhatóbb és legfinomabb gyártmányu **ÓRÁK** legolcsóbb szabott gyári árak szerint **5 évi jótállás** mellett kaphatók.
SCHÖNWALD IMRE
aranymüves és órakészitőnél
Pécsett, Király(fő)-utcza, Hattyu-épület.

Nyomatott Taizs József könyvnyomdájában.